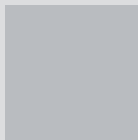
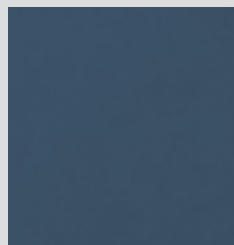
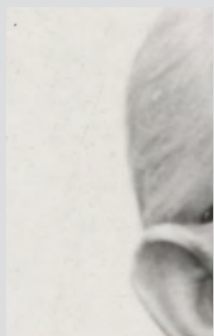
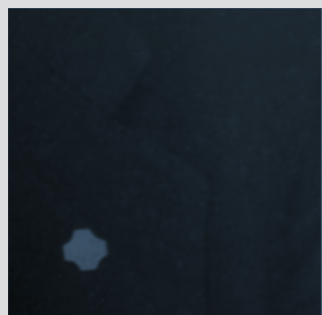

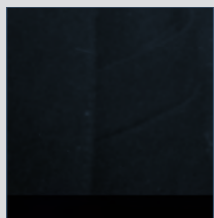
Grażyna
Wilczyńska

Franciszek Blachnicki

1921-1987

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

**BIOGRAFIE
WYSTAWY
ELEMENTARNE**

Grażyna Wilczyńska

Franciszek Blachnicki 1921-1987

Niniejsze opracowanie jest uzupełnieniem wystawy „Franciszek Blachnicki” w serii „Biografie. Wystawy elementarne”

Recenzja: dr Robert Derewenda

Redakcja: Grażyna Wilczyńska

Projekt graficzny i skład w oparciu o layout wystaw elementarnych: Anna Łukasik

Fotografie: Instytut im. ks. Franciszka Blachnickiego, Archiwum Główne Ruchu Światło-Życie (AGRŚŻ), Andrzej Bulanda (AGRŚŻ), ks. Józef Grygotowicz (AGRŚŻ), Hubert Lupa SVD (AGRŚŻ), Barbara Młodzianowska (AGRŚŻ), Romuald Siroic (AGRŚŻ), Marek Sznyk (AGRŚŻ), Monika Wiatrowska (AGRŚŻ), Jerzy Wolski (AGRŚŻ), Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej (AIPN), Mikołaj Bujak (AIPN)

Przygotowując broszurę, dołożyliśmy wszelkich starań, ale pomimo poszukiwań nie udało się nam dotrzeć do wszystkich autorów zamieszczonych fotografii.

© Copyright by
Oddział Instytutu Pamięci Narodowej
Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu
w Lublinie

Lublin 2023

Grażyna Wilczyńska

**Franciszek
Blachnicki
1921-1987**

Lublin 2023

▲ Ks. Franciszek Blachnicki w latach pobytu za granicą [1982–1987]
Fot. AGRŚŻ

Człowiek wiary konsekwentnej

Franciszek Blachnicki (1921–1987) – harcerz, żołnierz Września 1939 r., konspirator, więzień Gestapo, kapłan, twórca metody oazy, inicjator Krucjaty Wstrzemięźliwości, więzień polityczny PRL, naukowiec, zaangażowany w posoborową odnowę Kościoła, założyciel: Ruchu Światło-Życie, Krucjaty Wyzwolenia Człowieka, Chrześcijańskiej Służby Wyzwolenia Narodów, Wydawnictwa Światło-Życie, Wydawnictwa Maximilianum i Ekumenicznego Wydawnictwa Ewangelizacyjnego; ojciec duchowny wspólnot życia konsekrowanego: Instytutu Niepokalanej Matki Kościoła oraz Wspólnoty Chrystusa Sługi.

Odnaczony pośmiertnie Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski *Polonia Restituta* (17 lutego 1994 r.) i Krzyżem Oświęcimskim (5 maja 1995 r.).

Dziś czcigodny sługa Boży. Jego proces beatyfikacyjny rozpoczął się 9 grudnia 1995 r. Doczesne szczątki ks. Blachnickiego przewieziono do Krościenka nad Dunajcem 1 kwietnia 2000 r. i złożono w dolnej kaplicy kościoła pw. Chrystusa Dobrego Pasterza. Ojciec Święty Franciszek, 30 września 2015 r., podpisał dekret Kongregacji ds. Kanonizacyjnych stwierdzający heroiczną cnót sługi Bożego.

Spuścizną i propagowaniem jego myśli zajmuje się Instytut im. ks. Franciszka Blachnickiego.

▲ Znak Instytutu im. ks. Franciszka Blachnickiego
Fot. AGRŚŻ

▲ Z rodzicami i rodzeństwem w 1931 r.
Stoją (od lewej) Adelajda, Ernest, Henryk, Franciszek i Elżbieta
Fot. AGRŚŻ

▼ Z harcerzami na Gubałówce. Druh Franciszek Blachnicki
siedzi pośrodku grupy, uważnie wpatrując się w mówiącego
Fot. AGRŚŻ

Dzieciństwo i młodość

Franciszek Karol Blachnicki urodził się 24 marca 1921 r. w Rybniku na Śląsku. Był szóstym dzieckiem Józefa Blachnickiego i Marii z d. Müller. Naukę rozpoczął w wieku pięciu lat w Orzeszu. Kontynuował w szkołach w Tarnowskich Górach, dokąd w 1929 r. przeprowadziła się jego rodzina.

Od 1930 r. uczęszczał do Szkoły Ćwiczeń przy Państwowym Seminarium Nauczycielskim Męskim, a w 1933 r. podjął naukę w Państwowym Gimnazjum Męskim im. Księcia Jana Opolskiego w oddziale typu klasycznego. W tym czasie należał do Gimnazjalnej Drużyny im. Wincentego Janasa w Tarnowskich Górach. Był zastępowym i drużynowym, organizował obozy.

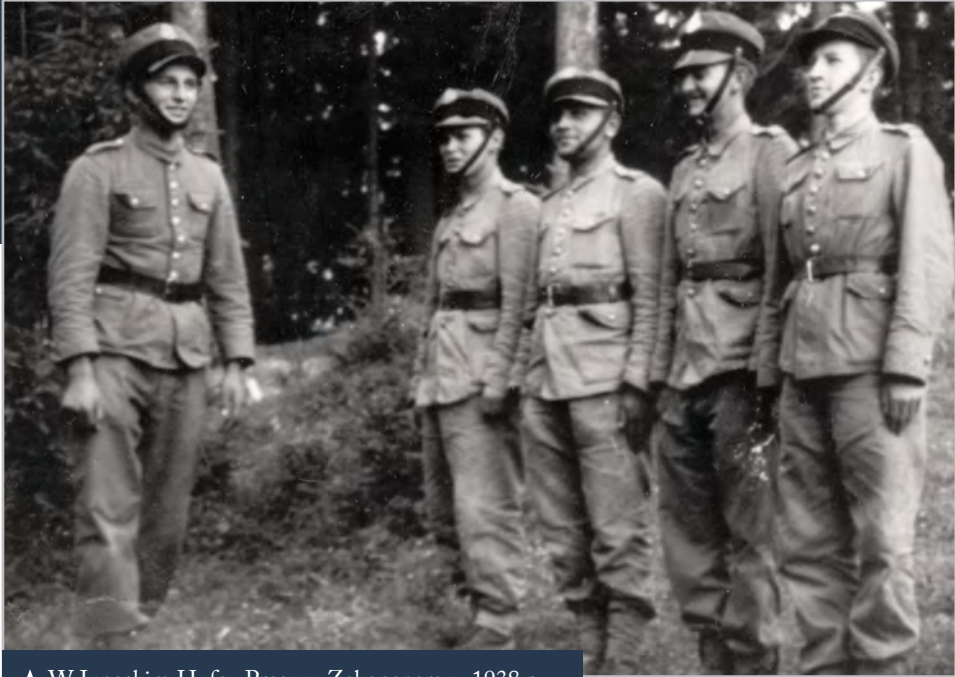
W harcerstwo angażował się całym sercem. Nazwał je Aniołem Stróżem swojej młodości. W latach 1936–1937 brał udział w regularnych ćwiczeniach Przystosowania Wojskowego.

Miał swoje młodzieńcze ideały, w realizacji których Bóg nie był mu potrzebny. W 1938 r. Franciszek Blachnicki z wyróżnieniem zdał maturę.

Na ochotnika zgłosił się do wojska, aby po odbyciu służby podjąć studia. Zamierzał zostać dyplomatą, gdyż był przekonany, że wówczas będzie mógł zrobić najwięcej dla dobra ludzi.

Odbył służbę w Junackim Hufcu Pracy. Pracował w kamieniołomach w Kościelisku koło Zakopanego. Czynną służbę wojskową podjął na Dywizyjnym Kursie Podchorążych Rezerwy w Katowicach.

W czerwcu 1939 r. złożył przysięgę wojskową i został przeniesiony do 11. Pułku Piechoty w Tarnowskich Górach.

▲ W Junackim Hufcu Pracy w Zakopanem w 1938 r.
Franciszek Błachnicki stoi drugi z prawej
Fot. AGRŚŻ

▼ Ćwiczenia wojskowe podczas Dywizyjnego Kursu Podchorążych Rezerwy
w Katowicach. Franciszek Błachnicki pierwszy z prawej
Fot. AGRŚŻ

Służba Ojczyźnie

Dorośle życie Franciszka Blachnickiego przypadło na czas dwóch totalitaryzmów: niemieckiego i sowieckiego. Była walką o godność i wolność człowieka oraz o suwerenność narodu. Bronił tych wartości, najpierw z bronią w ręku, potem metodą non violence, wypracowując system wychowania człowieka zintegrowanego i wolnego.

Po wybuchu II wojny światowej brał udział w kampanii wrześniowej, pełnił w swoim plutonie funkcję zastępcy dowódcy. Walczył aż do kapitulacji pod Tomaszowem Lubelskim 20 września 1939 r. Po kilku dniach uciekł z niewoli niemieckiej. Wróciwszy do Tarnowskich Gór, rozpoczął pracę w konspiracji, był komendantem organizacji na miasto Tarnowskie Góry. Zdekonspirowany, ukrył się w Zawichoście, gdzie 27 kwietnia 1940 r. aresztowało go gestapo.

▲ Z kolegami w czasie służby wojskowej. Franciszek Blachnicki siedzi drugi z lewej
Fot. AGRŚŻ

▲ Fotografia obozowa Franciszka Blachnickiego. KL Auschwitz, 1940 r.
Fot. AGRŚŻ

▲ Książeczka legitymacyjna studenta Wydziału Teologicznego
Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie
Franciszka Blachnickiego, listopad 1945 r.
Fot. AGRŚŻ

Życie ocalone i oddane

Po kilku tygodniach aresztu śledczego i przesłuchań został wraz z całą grupą z Tarnowskich Gór skierowany do KL Auschwitz. Otrzymał nr 1201. W czasie czternastu miesięcy pobytu w obozie dwa razy, po cztery i pół miesiąca, pracował w karnej kompanii (Blok 13). Prawie miesiąc przebywał w bunkrze, w którym później zginął św. Maksymilian Kolbe.

We wrześniu 1941 r. przewieziony do więzienia śledczego w Zabrze, potem w Katowicach. 30 marca 1942 r. został skazany na śmierć.

W czasie oczekiwania na wykonanie wyroku, w dniu 17 czerwca 1942 r. w niezwyklej sposób otrzymał łaskę wiary, głębokiej i konsekwentnej. Wydarzenie to zdecydowało o całym jego dalszym życiu – postanowił oddać je na służbę Bogu.

Ułaskawiony 6 sierpnia 1942 r. Karę śmierci zamieniono mu na 10 lat więzienia po zakończeniu wojny. Dalsze lata okupacji przeżył w różnych więzieniach (Katowice, Racibórz, Rawicz, Racibórz) i obozach niemieckich (Börgermoor, Zwickau, Schloss Osterstein, Lengenfeld) aż do wyzwolenia przez armię amerykańską 17 kwietnia 1945 r. Schorowany i wyniszczony wrócił do kraju 22 lipca 1945 r., a 6 sierpnia 1945 r. wstąpił do Wyższego Śląskiego Seminarium Duchownego w Krakowie.

17 października 1945 r. Franciszek Blachnicki rozpoczął studia filozoficzno-teologiczne na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie (w tym mieście miało swoją siedzibę Śląskie WSD). W czasie studiów należał do Sodalicji Mariańskiej Alumnów, do Koła Abstynentów, do Koła Liturgistów i do Milicji Niepokalanej. W latach 1947-1949 redagował Biuletyn Sodalicji Mariańskich alumnów seminariów duchownych *Per Mariam*; napisał do niego kilkanaście artykułów.

W 1950 r. przedłożył pracę magisterską pt. *Istota świętości. Studium religijno-filozoficzne na tle powieści Władysława Grabskiego „W cieniu kolegiaty”*, zakończył studia, uzyskując tytuł magistra teologii.

Prezbiter

Święcenia kapłańskie przyjął diakon Franciszek Błachnicki 25 czerwca 1950 r. z rąk bp. Stanisława Adamskiego w prokatedrze św. św. Piotra i Pawła w Katowicach. Prymicyjną mszę św. sprawował na Jasnej Górze 26 czerwca 1950 r.

Ideą przewodnią jego kapłańskiego życia było budowanie królestwa Chrystusa przez Niepokalaną.

„Królestwo Boże – to ma być idea przewodnia mego życia.

Moje życie wewnętrzne, to budowanie Królestwa Bożego w mej duszy.

Moja praca, apostołska i wszelka praca zewnętrzna, to budowanie Królestwa Bożego w świecie, w duszach innych”¹.

▲ Ks. Franciszek Błachnicki po mszy św. prymicyjnej przed kościołem św. św. Piotra i Pawła w Katowicach, czerwiec 1950 r.
Fot. AGRŚŻ

¹ F. Błachnicki, *Spojrzenia w świetle łaski*, Kraków 2021, s. 142.

Neoprezbiter
Franciszek Blachnicki
Fot. AGRŚŻ

**Najwyższą moją wolnością
jest przyjęcie Osoby Chrystusa
i pójście za Nim
– oddanie Chrystusowi
swego życia**

F. Blachnicki, *Cztery rozważania o wyzwoleniu*,
w: tenże, *Prawda-Krzyż-Wyzwolenie*, Carlsberg 1985, s. 45.

Dzieła Niepokalanej

- ***Oaza – rekolekcje przeżyciowe***
- ***Krucjata Wstrzemięźliwości***
- ***Oaza Niepokalanej***
- ***Ruch Żywego Kościoła***
- ***Ruch Światło-Życie***
- ***Krucjata Wyzwolenia Człowieka***
- ***Chrześcijańska Służba Wyzwolenia Narodów***
- ***Instytut Niepokalanej Matki Kościoła***

Statua Niepokalanej, Matki Kościoła w Centrum Ruchu Światło-Życie
w Krościenku nad Dunajcem
Fot. AGRŚŻ

Regnum Christi per Immaculatam

Zawierzywszy siebie i swoją posługę Niepokalanej, Jej oddawał także wszystkie inicjatywy duszpasterskie, jakie podejmował. Przeżywał je jako dzieła Niepokalanej, i tak też je nazywał.

Począwszy od pierwszych przedsięwzięć duszpasterskich w kolejnych parafiach diecezji katowickiej: Tychy, Borowa Wieś, Łaziska Górne, Rydułtowy, Cieszyn i Bieruń Stary, poprzez posługę w diecezji: rekolekcje dla ministrantów, praca w tajnej kurii, organizowanie powrotu biskupów do diecezji, praca kapelana bp. Herberta Bednorza, zaangażowanie w Referacie Duszpasterstwa Kurii Katowickiej, stworzenie i prowadzenie Ośrodka Katechetycznego, aż po inicjatywy o wymiarze ogólnopolskim – Krucjata Trzeźwości (1957), wkrótce rozszerzona jako Krucjata Wstrzemięźliwości (1958).

▲ Ks. Franciszek Blachnicki z ministrantami i Dziećmi Maryi w dniu poświęcenia Groty Maryi, wybudowanej jego staraniem. Rydułtowy, 30 maja 1954 r.
Fot. AGRŚŹ

▲ Z franciszkanami w Niepokalanowie przed kościołem Niepokalanej Wszechpośredniczki Łask, 1955? 1956? r.
Fot. Andrzej Bulanda, AGRŚŻ

▲ Centrum Ruchu Światło-Życie w Krościenku nad Dunajcem, tzw. Kopia Górka,
połowa lat 70. XX w.
Fot. AGRŚŻ

W latach 1955–1956, jako niewygodny dla wikariusza kapitulnego, gdyż nie bał się mówić prawdy, przebywał przez kilka miesięcy poza diecezją, w Niepokalanowie. Nauczanie o. Maksymiliana Kolbego i sama idea Niepokalanowa – jako synteza modlitwy i pracy oraz oddania osobowego i sprawności techniczno-organizacyjnej – inspirowały ks. Franciszka Blachnickiego w jego kolejnych inicjatywach.

Na wzór Niepokalanowa kształtował posługę w Centrali Krucjaty Wstrzeмиężliwości oraz w centrach Ruchu Światło-Życie w Krościenku nad Dunajcem, w Lublinie na Sławinku, w Tivoli pod Rzymem i w Carlsbergu w Republice Federalnej Niemiec.

Na początku kapłańskiej posługi ks. Franciszka Blachnickiego stanęło przy nim kilka młodych kobiet, które odczuwały powołanie do służby Bogu w świecie i dla których on stał się ojcem duchownym. Dzięki tej wspólnocie (dziś Instytutowi Niepokalanej Matki Kościoła) i jej zaangażowaniu możliwe było rozwijanie wszystkich dzieł, które podejmował.

▲ Międzynarodowe Centrum Ewangelizacji Światło-Życie w Carlsbergu w 2000 r.
Fot. AGRŚŻ

▲ Uczestnicy kursu Krucjaty Wstrzemięźliwości (wśród nich członkinie Zespołu Niepokalanej) przed siedzibą Centrali Krucjaty Wstrzemięźliwości w Katowicach, 1959 r
Fot. AGRŚŻ

▼ II Zjazd Duszpasterski Krucjaty Wstrzemięźliwości. Jasna Góra, 19-20 kwietnia 1960 r. Uczestniczyło w nim 350 kapłanów i alumnów reprezentujących 22 diecezje i 29 zgromadzeń zakonnych
Fot. AGRŚŻ

W obronie godności człowieka i Narodu

Pierwszym dziełem, zmierzającym do odnowy całego człowieka i społeczeństwa, do ratowania Narodu z niewoli alkoholizmu, była Krucjata Wstrzeмиężliwości.

Przez wstrzeмиężliwość rozumiał ks. Blachnicki postawę życiową, wyrażającą się w stałej gotowości do „wyrzekania się wartości niższego rzędu dla zdobycia wyższych wartości duchowych i podporządkowania namiętności wymaganiom sumienia i wiary”². Do Krucjaty przystępowały osoby, które w poczuciu odpowiedzialności za innych, zobowiązywały się do całkowitej abstynencji, do codziennej modlitwy w intencji apostołstwa trzeźwości oraz do zwalczania pijaństwa na miarę swoich możliwości.

W Centrali Krucjaty Wstrzeмиężliwości, mieszczącej się w Katowicach na ul. Jordana 18, prowadzono przede wszystkim działalność wydawniczą, opracowując, drukując i rozsyłając na cały kraj pomoce niezbędne do prowadzenia akcji. Co 2 tygodnie ukazywało się, w nakładzie 120 tys. egzemplarzy, pismo Krucjaty *Niepokalana zwycięża*³. Kapłanom działającym w Krucjacie rozsyłano biuletyn *Sacerdos Immaculatae* z naukami na miesięczne nabożeństwa dla dorosłych i dla dzieci.

Przez dni skupienia, rekolekcje (wczasy maryjne), kursy, nabożeństwa pierwszosobotnie w parafiach, starano się o pogłębianie wiary, o wychowanie ludzi myślących samodzielnie, wolnych od lęku, którzy nieśli te wartości w swoje środowiska, zgodnie z hasłem Krucjaty: *Z Niepokalaną przeciw prądowi*. Pracownicy Centrali angażowali się też osobiście w różne akcje apostołskie. Ks. Franciszek Blachnicki jako dyrektor Krucjaty odwiedzał m.in. poszczególne seminaria duchowne, głosząc w nich kazania o konieczności, celu i sposobie działania tego ruchu społecznego. Do akcji ratowania Narodu włączyło się 1183 alumnów, tj. 46% ogółu przygotowujących się do kapłaństwa.

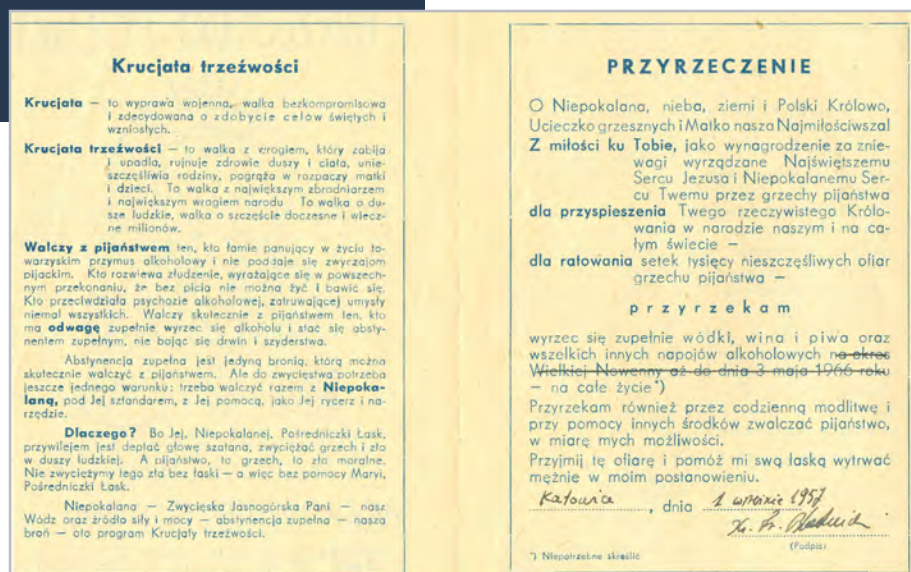
² *Metoda przeżyciowo-wychowawcza dziecięcych rekolekcji zamkniętych. (Studium pedagogiczno-pastoralne)*, Lublin 1963, mps, s. 72.

³ Pismo ukazywało się jako dodatek do *Gościa Niedzielnego*.

▲ Pierwsze cztery numery pisma *Niepokalana zwyciężca*, 1957 r.
Fot. AGRŚZ

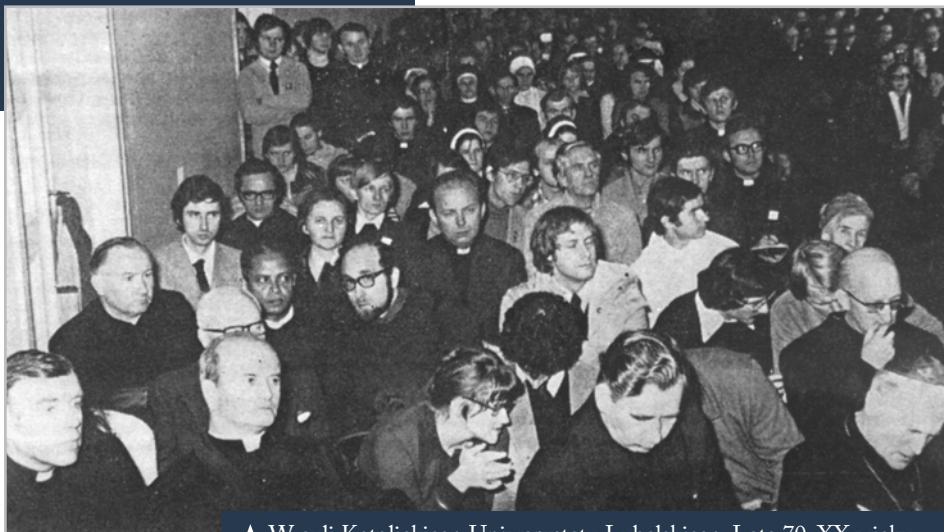
▲ Deklaracja Krucjaty Trzeźwości, później Wstrzemięźliwości, s. IV i I.
Egzemplarz ks. Franciszka Błachnickiego z 1957 r.,
Fot. AGRŚZ

W latach 1957–1960 Krucjata Wstrzemięźliwości zgromadziła ponad 100 tys. dorosłych członków, nie licząc młodzieży i dzieci. Obserwowano też wymierne owoce jej działania: spadek spożycia alkoholu, uratowanie wielu alkoholików, przełamywanie terroru alkoholowego w życiu towarzyskim, wprowadzanie nowych zwyczajów, jak np. dzień Pierwszej Komunii św. bez alkoholu czy wesela bezalkoholowe.

Władze PRL uznały ten ruch za niebezpieczny dla siebie i 29 sierpnia 1960 r. zlikwidowały jego centralę oraz zakazały dalszego działania.

▲ Po likwidacji Centrali Krucjaty Wstrzemięźliwości w Katowicach 29 sierpnia 1960 r. Ks. Franciszek Blachnicki stoi pierwszy z lewej strony
Fot. AGRŚŻ

▲ W auli Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Lata 70. XX wieku.
Ks. Franciszek Blachnicki z prawej strony w drugim rzędzie,
tuż za kard. Karolem Wojtyłą
Fot. AGRŚŻ

Ze współpracownikami i studentami katechetyki KUL
▼ przed wejściem do kościoła akademickiego KUL ok. 1968 r.
Ks. Franciszek Blachnicki stoi pośrodku grupy.
Fot. AGRŚŻ

Nauka i praktyka

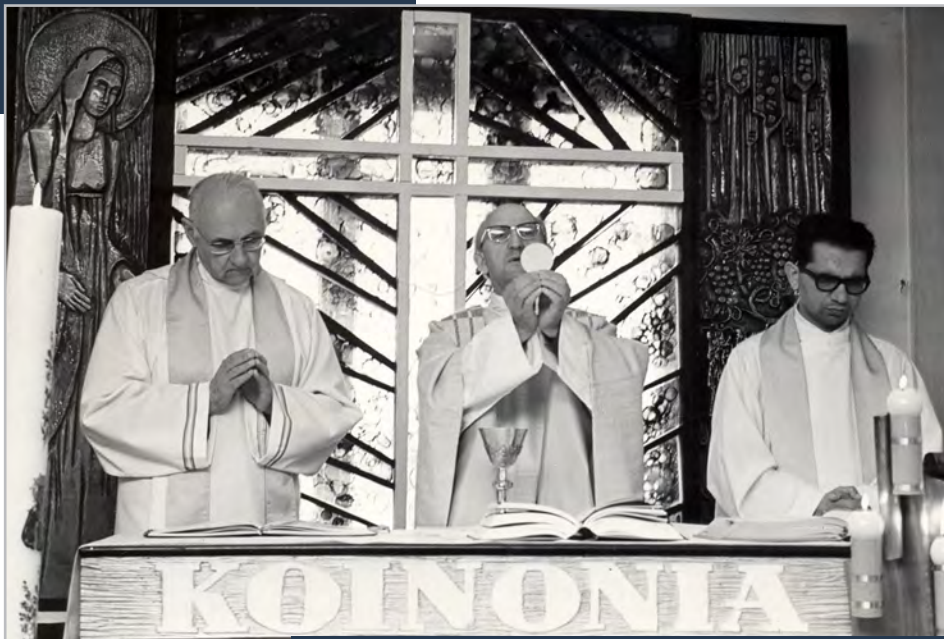
Po likwidacji Centrali Krucjaty Wstrzemięźliwości przez SB, ks. Franciszek Blachnicki rozesłał memoriał w tej sprawie. Wykazał w nim, że Centrala Krucjaty Wstrzemięźliwości została zniszczona tylko dlatego, że była prowadzona przez katolików. W 1961 r. został z tego powodu aresztowany i osadzony w więzieniu, w tym samym, w którym w czasie wojny oczekiwał na śmierć.

Po zwolnieniu z więzienia, w październiku 1961 r. ks. Franciszek Blachnicki podjął studia licencjackie na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. Zakończył je w 1963 r. pracą pt. *Metoda przeżyciowo-wychowawcza dziecięcych rekolekcji zamkniętych (studium pedagogiczno-pastoralne)*.

W 1965 r., na podstawie rozprawy *Pośrednictwo zbawcze Kościoła w ujęciu Franciszka Xawerego Arnolda. Problem zasady formalnej teologii pastoralnej* uzyskał tytuł doktora teologii. W 1971 r. przedstawił rozprawę pt. *Eklezjologiczna dedukcja teologii pastoralnej*. Kolokwium habilitacyjne nastąpiło jednak dopiero w 1973 r. Władze państwowe nie uznały jego stopnia doktora habilitowanego. (Dziś jest jedyną osobą w Polsce, której nie przyznano tego tytułu). Na znak protestu zrezygnował z etatu na KUL-u.

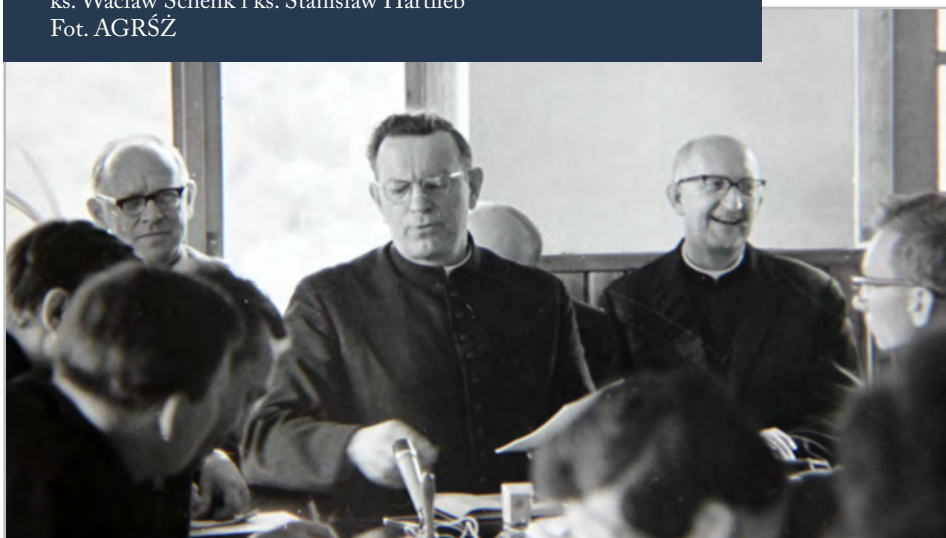
W latach pracy na tej uczelni był najpierw asystentem, a potem adiunktem. Współtworzył Instytut Teologii Pastoralnej oraz Lubelski Zespół Liturgistów, który organizował kursy dokształcania soborowego dla duchowieństwa w całej niemal Polsce, sympozja pastoralno-liturgiczne dla duchowieństwa i wykładowców liturgiki oraz wydawał *Biuletyn Odnowy Liturgii*. Ks. Blachnicki był jego redaktorem w latach 1965–1976. Równocześnie publikował w nim swoje artykuły.

▲ Ks. Franciszek Blachnicki w koncelebrze ze swoim gościem, Hansem Urs von Balhsarem w kaplicy Krajowego Ośrodka Formacji Służby Liturgicznej w Lublinie, 1972 r.
Fot. AGRŚŻ

▼ Sympozjum pastoralno-liturgiczne w Krościenku w 1971 r.
Za stołem prezydyjnym (od prawej) ks. Franciszek Blachnicki,
ks. Wacław Schenk i ks. Stanisław Hartlieb
Fot. AGRŚŻ

Był także cenionym katechetykiem. Wypracował koncepcję i podwaliny metodologiczne katechetyki fundamentalnej. W okresie pracy na KUL ks. Franciszek Blachnicki opublikował ok. 100 prac naukowych i popularno-naukowych. O swoich studiach napisał, że chodziło mu w nich „nie o zdobywanie wiedzy dla wiedzy czy stopni naukowych”, ale o to, „aby zaspokoić potrzebę pogłębienia, skonfrontowania, usystematyzowania wewnętrznej wizji dojrzewającej w doświadczeniu”, które stawiało problemy i pytania. Wyniki tych studiów „weszły do programu realizacji do końca życia”⁴.

Do oaz wprowadził personalistyczno-maryjną koncepcję wychowania, wypracowaną w związku z rozprawą doktorską. Wraz z całym ruchem oazowym starał się realizować wizję Kościoła żywego, która wyłania się z dokumentów Soboru Watykańskiego II. Przeprowadził ich wnikliwą analizę, przygotowując rozprawę habilitacyjną.

Wielką wartość tej propozycji duszpasterskiej ks. Franciszka Blachnickiego dostrzegł kard. Karol Wojtyła: „Z biegiem lat, w miarę rozwoju Kościoła w świadomości Kościoła, w orientacji pastoralnej Kościoła, muszą przyjść formy nowe. I myślę, że właśnie ta forma, którą reprezentują oazy, jest taką nową formą. Przede wszystkim założenia doktrynalne, teologiczne są bardzo ściśle związane z Soborem Watykańskim II. To jest przetłumaczona na język pewnego ruchu, pewnego działania, eklezjologia Vaticanum Secundum w jej elementach centralnych: osoba, wspólnota ludu Bożego, wspólnota apostołska w najbardziej podstawowym znaczeniu tego słowa”⁵.

---

⁴ F. Blachnicki, *Testament*. 17 czerwca 1986, w: *Gwałtownik Królestwa Bożego*. Ks. Franciszek Blachnicki 24 III 1921–27 II 1987, Lublin 1994, s. 20.

⁵ K. Wojtyła, *Wypowiedź z dnia 20 IX 1972 r. podczas powakacyjnego spotkania moderatorów z archidiecezji krakowskiej w Poroninie*, w: F. Blachnicki, *Godziny Taboru*, Kraków 2022, s. 38.

- ◀ Dekoracja w Oazie Dzieci Bożych autorstwa ks. Franciszka Błachnickiego, pokazująca ideę tej metody rekolekcji i podkreślająca przykazania oazy: posłuszeństwo, czystość, miłość; z ich zachowania rodzi się radość, 1954 r. Fot. AGRŚŻ

- ▼ Moderator Oazy Dzieci Bożych ks. Franciszek Błachnicki przekazuje informacje jej uczestnikom. W tle kapliczka Niepokalanej. Stryszawa, 1955 r. Fot. Andrzej Bulanda, AGRŚŻ

Pedagogia nowego człowieka

Już w początkach swego duszpasterzowania ks. Franciszek Blachnicki był przekonany, że w „dzisiejszym świecie nie ostoi się katolicyzm połowiczny, tradycyjny – a nawet tak zwany «głębszy», intelektualny, ale paktujący ze światem. [...] Ostoi się tylko katolicyzm pełny, autentyczny, ewangeliczny, nadprzyrodzony – taki jaki ukazują Listy św. Pawła”⁶.

Przystąpił więc do wychowywania człowieka nowego (nowego w znaczeniu biblijnym) najpierw w gronie ministrantów. Uczył ich, że są dziećmi Bożymi, że właściwym stanem życia chrześcijanina jest stan łaski uświęcającej. Poszukując najlepszego sposobu prowadzenia rekolekcji dla chłopców, w ciągu czterech lat wypracował metodę przeżyciowo-wychowawczą dziecięcych rekolekcji zamkniętych, która umożliwiała nie tylko przekazywanie określonych treści, ale i równoczesne ich realizowanie w grupie rówieśniczej oraz kształtowanie określonych postaw.

Rekolekcje trwały dłużej – 15 dni. Poświęcano je rozważaniu i naśladowaniu kolejnych tajemnic różańca. Plan każdego dnia zawierał wszystkie elementy przeżywane przez dziecko w codzienności, czyli modlitwę, naukę, zabawę w grupie rówieśniczej, kontakt z przyrodą (wyprawy otwartych oczu), pracę (dyżury). Nad każdą kilkusobową grupą ministrantów czuwał duktora, później nazwany animatorem. On też troszczył się o to, aby chłopcy żyli według przykazań oazy, w miłości wzajemnej, z czystymi sercami i w posłuszeństwie wobec przełożonych: księdza moderatora oazy, osób dorosłych wspierających go (np. ucząc śpiewu czy zapewniając wyżywienie) i duktorów. Jako wzór dla chłopców ks. Blachnicki przedstawiał Maryję. Tak ukształtowane rekolekcje przyniosły nadszpodziewane owoce.

---

⁶ F. Blachnicki, *List z poniedziałku Zesłania Ducha Świętego*, w: tenże. *Listy więzienne*, Krościenko [n. Dunajcem] 1990, s. 15–16.

▲ Z dziewczętami z Oazy Niepokalanej podczas wyprawy otwartych oczu, która pozwalała kształtować wrażliwość na piękno stworzenia oraz odczytywać ślady obecności Boga w przyrodzie i w drugim człowieku, 1964 r.
Fot. AGRŚŻ

15. VII. 64. OAZA NIEPOKALANEJ 31. VII. 64.

KONTROLA PRACY NAD SOBĄ W OAZIE NIEPOKALANEJ

	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
1. Wiedza	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
2. Zachowanie	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
3. Punktualność	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
4. Umiejętność w terenie	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
5. Zwycięstwo nad ciemnością	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
6. Spada z holendrą	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
7. Wtórki	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
8. Kształtowanie odpowiedzialności	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
9. Głębokość refleksji, Sakram. i Rozmowa	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
10. Przewodzenie kolumny	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

zastęp Bożego Narodzenie (3)

15. VII.

▲ Pierwsza strona notatnika uczestniczki Oazy Niepokalanej. Pod rysunkiem dekoracji oazy karta pracy nad sobą, wypełniana każdego dnia rekolekcji. Tylmanowa, 15-31 lipca 1964 r.
Fot. AGRŚŻ

Metodę tę nazwał Oazą Dzieci Bożych (1954). Potwierdziwszy przez pracę naukową skuteczność tej metody, w następnych latach proponował ją innym grupom: młodzieży żeńskiej (Oaza Niepokalanej od 1963 r.), księżom (oaza kapłańska od 1965 r.), młodzieży męskiej (Oaza Nowego Życia od 1967 r.). Od 1969 r. także innym dorosłym (Oaza Żywego Kościoła dla diakonii wychowawczej – siostr zakonnych i świeckich katechetek i nauczycielek; od 1971 r. – dla kleryków i studentów; od 1973 r. – dla młodzieży pracującej i dla całych rodzin).

Dzięki temu osoby każdego wieku i stanu, przeżywając swoje 15-dniowe rekolekcje mogły doświadczać sposobu życia nowego człowieka oraz tajemnicy żywego Kościoła.

Oazy rodzin rozrosły się wkrótce w wielką gałąź Ruchu Światło-Życie, nazwaną Domowym Kościołem.

Dla każdego typu i stopnia oazy ks. Franciszek Blachnicki opracowywał teczki pomocy czy podręczniki dla prowadzących. Z czasem i uczestnicy rekolekcji otrzymali odpowiednie notatniki, które pomagały porządkować i utrwalać przeżycia poszczególnych dni.

Oaza stała się punktem wyjścia do pracy wychowawczej w ciągu roku w małych grupach spotykających się w parafiach. Formacja ta przygotowywała zarazem do uczestnictwa w kolejnym stopniu oazy – II i III.

▲ Codzienne spotkanie w małej grupie nad słowem Bożym, 1979 r.
Fot. AGRŚŻ

▲ Godzina spotkania i świadectwa podczas międzyoazowego dnia wspólnoty na Błyszczu. Prowadzi ks. Franciszek Błachnicki. Obok przedstawiciele poszczególnych oaz, ze znakami, proporcami swoich oaz, 1972 r. Fot. ks. Józef Grygotowicz, AGRŚŻ

▲ Msza św. na Błyszczu w dniu wspólnoty oaz. Dzień ten pozwala przeżyć tajemnicę jedności w Duchu Świętym i doświadczyć Kościoła – wspólnoty wspólnot. Eucharystii przewodniczy ks. Franciszek Błachnicki, 1973 r. Fot. Marek Sznyk, AGRŚŻ

Czerpiąc z dokumentów Kościoła, ks. Blachnicki wypracowywał system wychowawczy Ruchu Światło-Życie. Pod koniec lat 70. XX w. nadał mu kształt deuterokatechumenatu (powtórzonego katechumenatu, gdyż dotyczy osób już ochrzczonych).

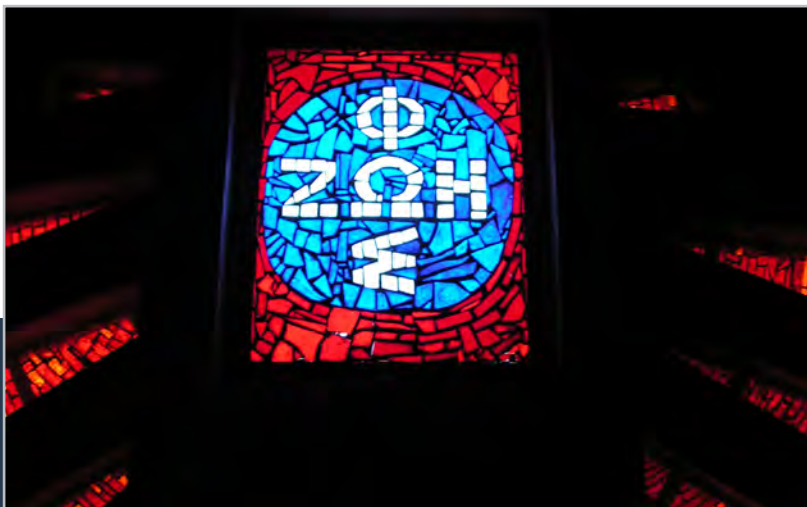
Pedagogia nowego człowieka polega na prowadzeniu osoby do Jezusa Chrystusa jako jej Pana i Zbawiciela i do przeżywania przez nią Kościoła w świadomości „my”, do podjęcia odpowiedzialności za innych i za określoną część życia Kościoła, zgodnie z własnym charyzmatem. Życie w małej grupie formacyjnej umożliwia rozpoznanie charyzmatów – darów, które każdy otrzymał dla budowania Kościoła.

W małej wspólnocie Kościoła dokonuje się inicjacja osoby w życie chrześcijańskie, czyli: w życie słowem Bożym jako słowem życia i w odpowiadanie na nie modlitwą i czynem; w życie sakramentami w nieustannym nawracaniu się. Osoba widząc we wspólnocie świadectwo życia innych, uczy się dawać świadectwo. Tu poznaje też, że Kościół to nie oni, ale to my, dlatego my powinniśmy i możemy, żyjąc w łasce Bożej, przekazywać życie Boże innym.

▲ Ks. Franciszek Blachnicki spotyka się z rodzinami, przeżywającymi swoje rekolekcje w Krościenku, 1974 r.
Fot. AGRŚZ

- ▲ Dwa greckie słowa ΦΩΣ (Światło) i ΖΩΗ (Życie) splecione literą Ω, oznaczające życie podporządkowane światłu, były najpierw znakiem lektorów, a następnie stały się znakiem całego Ruchu Światło-Życie. Na zdjęciu: witraż z kaplicy Chrystusa Sługi w Centrum Ruchu Światło-Życie w Krościenku nad Dunajcem
Fot. Barbara Młodzianowska, AGRŚŻ

- ▲ Kaplica Chrystusa Sługi w Centrum Ruchu Światło-Życie w Krościenku nad Dunajcem. Zgodnie z myślą ks. Franciszka Blachnickiego wszystkie elementy jej wystroju mówią o służbie na wzór Chrystusa
Fot. Romuald Siroic, AGRŚŻ

Z czasem z oaz, z powstających coraz liczniej wspólnot rozwinął się ruch oazowy, nazwany Ruchem Żywego Kościoła (od 1969 r.), dla którego w 1976 r. przyjęto nazwę Ruch Światło-Życie.

W 1974 r. kard. Karol Wojtyła nazwał ruch oazowy żrenicą oka Episkopatu Polski⁷. W 1985 r. w oazach letnich uczestniczyło ok. 64 tys. osób, w 1989 r. – 78 tys. osób.

Formacja w Ruchu Światło-Życie prowadzi do podjęcia odpowiedzialności za innych, za życie Kościoła. Pozwala to czynić w sposób uporządkowany przez włączanie się do określonych diakonii – zespołów osób, które wspólnie podejmują jakąś z posług: ewangelizacji, wyzwolenia, miłosierdzia, obrony życia ludzkiego, modlitwy, liturgii, jedności, nowej kultury, formacji diakonii, oaz rekolekcyjnych czy misyjną.

Wszystkie posługi wykonywane z pokorą na wzór Chrystusa Sługi i w zawierzeniu Maryi przyczyniają się do wzrostu Kościoła.

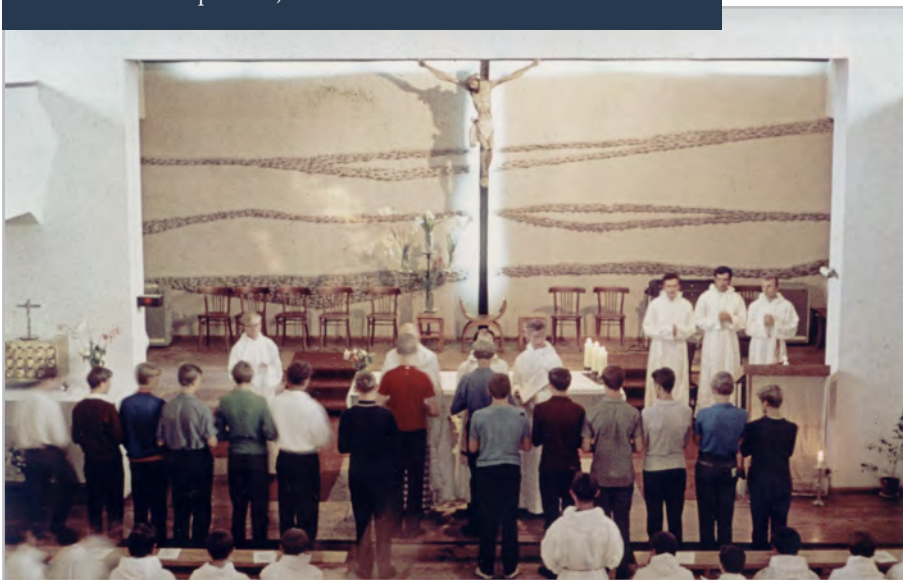
▲ Obrady VI Krajowej Kongregacji Odpowiedzialnych Ruchu Światło-Życie, prowadzi ks. Franciszek Blachnicki, Jasna Góra, 28 lutego 1981 r. Fot. ks. Józef Grygotowicz, AGRŚŻ

⁷ F. Blachnicki, *Godziny Taboru*, Kraków 2022, s. 77.

▲ Tygodniowa odprawa służby.
Pośrodku za stołem prezydyjalnym ks. Franciszek Blachnicki.
Rydułtowy, 1953 r.
Fot. AGRŚŻ

▼ Nabożeństwo z przyjęciem do grona lektorów
w kaplicy Dobrego Pasterza w Krościenku nad Dunajcem, 1971 r.
Fot. Hubert Lupa SVD, AGRŚŻ

Wychowanie do liturgii przez liturgię

Cechą charakterystyczną pedagogii nowego człowieka jest wychowywanie go do liturgii przez liturgię. Ten sposób uznał ks. Blachnicki za najbardziej odpowiedni i skuteczny. Stosował go w pracy z ministrantami w parafiach, gdzie był wikariuszem. Wprowadził wówczas zupełnie novum – dwa w tygodniu spotkania z ministrantami: formacyjne (godzinę ministrancką) i organizacyjne (tygodniową odprawę służby). Odprawa odbywała się w atmosferze modlitwy i słuchania słowa Bożego według określonego ceremoniału, aby kształtować w ministrantach postawę szacunku dla misterium i posługiwania przy ich sprawowaniu z należytych pietyzmem.

W wychowaniu stosował Ksiądz metodę stopni ministranckich. Za podstawę podziału przyjął funkcje wykonywane przez ministrantów w zgromadzeniu liturgicznym i wyróżnił: choralistę, ceteroferariusza, młodszego akolitę, starszego akolitę i ceremoniarza.

W 1964 r. ks. Franciszek Blachnicki dołączył do grona Krajowego Duszpasterstwa Ministrantów. Dzięki swojemu doświadczeniu szybko stał się *spiritus movens* tego duszpasterstwa, wypracowując podstawowe dokumenty dla ujednoczenia w całym kraju sposobu sprawowania posług liturgicznych.

Gdy w 1967 r. został Krajowym Duszpasterzem Służby Liturgicznej, włączył w formację służby liturgicznej metodę oazy. Dwa razy w roku organizował zjazdy diecezjalnych i zakonnych duszpasterzy służby liturgicznej. Na każdy z nich opracowywał specjalną Teczke, umożliwiającą śledzenie prac tego gremium także innym zainteresowanym duszpasterzom. W tym też gronie, wraz z innymi członkami Lubelskiego Zespołu Liturgistów, przedstawiał propozycje kształtowania celebracji mszy św. i innych sakramentów, zgodnie ze wskazaniem Vaticanum II.

PLAN FORMACJI MĘSKIEJ SŁUŻBY LITURGICZNEJ.								
KL.	WIEK	STOPIEŃ SŁUŻBY LIT.	OAZA REKOLEC.	FORMA PRACY	IDEA PRZEW. PRACY WYCH.	SYMBOLE HASŁA	WYKONYWANE SŁUŻBY LITURG.	
III	9	KANDYDAT DO CZŁA ST. LIT.		GODZINA ANHISTRANCKA	JAK W KATECHEZIE /POŚWIĘCENIE/	GESTY POSTAWY RUCHY		
IV	10	CHORAŁYSTA	OAZA DZIECI BOŻYCH I ST.	GODZINA ANHISTRANCKA	JAK W KATECHEZIE /POŚWIĘCENIE/	OGWIENIE ŚPIEWANIE SŁUCHANIE	CZŁONEK SCHOLI LITURGICZNEJ	
V	11	AK. ANHISTRANT CZLI ANHISTRANT KATECH.		GODZINA ANHISTRANCKA	BRZECIĘSTWO BOŻE "AD PATREM"	ŚWIATKO CHRZEŚT		CELEBRACJA W MIEZ SW. SŁUŻENIE DO NARZĘSTW SŁUŻENIE DO CARMU SW. DZIEŃ W SĄDOWYCH.
VI	12	ANHISTRANT CZLI ANHISTRANT KATECH.	OAZA DZIECI BOŻYCH II ST.	GODZINA ANHISTRANCKA	BRZECIĘSTWO BOŻE "FER FILIUM"	REBERA MOKITWY (MĘZKA - ADAM WITWA) MODLITWA KRYZ - METAFORIA	SŁUŻENIE DO MĄD. SW. DO MZAZU SŁUŻBA CECIFERA SŁUŻENIE DO POKRZEU NAWIEDZENIE CROTYCH	
VII	13	ST. ANHISTRANT CZLI ANHISTRANT KATECH.		GODZINA ANHISTRANCKA	BRZECIĘSTWO BOŻE "IN SPIRITU"	CHŁEB - WINO - WODA KARDZIOŁ RUCHARYSTA	SŁUŻENIE DO MĄD. SW. DO CHŁEBA, WINA, WODY SŁUŻBA TURFERARIUSZA	
VIII	14	CELEBRACJA		TYG. ODPR. ST.	BRZECIĘSTWO BOŻE "IN ECCLISIA"		GERMADNIARZ	
IX	15	LEKTOR KATECH.	OAZA MOWEB ŻYCIA ST. I.	ROZMOWY ENKANS.	JA OSOBA NIEPOKALANA	"ŚWIATŁO I ŻYCIE" (FOS - DZOE) NASZ PROGRAM	LEKTOR PSALTERYZYSTA DNI POWYSEDNIE	
X	16	LEKTOR KATECH.	OAZA MOWEB ŻYCIA ST. II.	KRAG BIBLIJNY	TY SPOTKANIE CHRYSZTUS	MCWY CZŁOWIEK KOŚCIÓŁ ŻYWI W NAS	LEKTOR PSALTERYZYSTA MEDZIEŁA ŚWIĘTA	
XI	17	ANIMATOR	ONŻ. III ST. ORA	KRAG LITURGICZNY	MY WSPÓLNOTA KOŚCIÓŁ	NOWA WSPÓLNOTA KOŚCIÓŁ ŻYWI WŚRÓD NAS	ANIMATOR LITURGICZNY	
XII	18	ANIMATOR		KRAG ANIMATORÓW	CHARYZMAT BIAZONA POWOŁANIE APOSTOLSTWO	NOWA KULTURA KOŚCIÓŁ ŻYWI PRZEZ NAS	ANIMATOR LITURGICZNY	
Pow.	18	LEKTOR I AKOLITA	Z INSTYTUCJĄ BISKUPIĄ WG. „ANHISTERIA QUAEDEM”					

▲ Plan formacji męskiej służby liturgicznej, 1976 r.
Fot. AGRŚZ

PLAN FORMACJI ŻENSKIEJ SŁUŻBY LITURGICZNEJ							
KL.	WIEK	STOPIEŃ SŁUŻBY LITUR.	OAZA REKOLEC.	FORMA PRACY	IDEA PRZEW. PRACY WYCH.	SYMBOLE HASŁA	
III	9	KANDYDATKA DO CZŁA ST. LIT.		Godzina liturgiczna	Pogłębienie życia wiary i modlitwy	Słucham Słowo Boże	
IV	10	CHORAŁYSTKA /SCHOLAISTKA/	OAZA DZIECI BOŻYCH I STOPNIA	Godzina liturgiczna	Pogłębienie życia eucharystycznego	Odpowiadam Moje słowo	
V	11	SŁUŻBA DARU I st.		Godzina liturgiczna	Dzieciństwo Boże "Ad Patrem"	Daję siebie Dar-symbol oddania siebie	
VI	12	SŁUŻBA DARU II st.	OAZA DZIECI BOŻYCH II STOPNIA	Godzina służby i świadectwa	Dzieciństwo Boże "Fer Filium"	Służ Chrystusowi w najmniejszej szej	
VII	13	SŁUŻBA ZADU I st.		Godzina liturgiczna	Dzieciństwo Boże "In Spiritu"	Życz Zadu i niekna	Dom Boży
VIII	14	SŁUŻBA ZADU II st.		Godzina służby i świadectwa	Dzieciństwo Boże "In Ecclesia"	Opiekunosc	
IX	15	KOMENTATORKA-KATECH.	OAZA NIEPOKALANA I stopnia	Rozmowa ewangeliczna	Ja osoba Niepokalana	Być kimś	
X	16	KOMENTATORKA UPRAWNIANA	OAZA NIEPOKALANA II stopnia	Krag biblijny	Ty spotkania Chrystus	Nowy Człowiek	
XI	17	ANIMATORKA	OAZA NIEPOKALANA III stopnia	Krag liturgiczny	My wspólnota-Kościół Duch Święty	Nowa Wspólnota	
XII	18	ANIMATORKA		Krag animatorów	Charyzmat-diakonia powołanie	Nauczycielstwo duchowe	
Pow.	18	KATECH.	POMOCHNICA CHARYZMATY W SUGESTII "MINISTERIA QUAEDEM"				Nowa Kultura

▲ Plan formacji żeńskiej służby liturgicznej, 1976 r.
Fot. AGRŚZ

W 1971 r. w Lublinie na Sławinku zorganizował Krajowy Ośrodek Formacji Służby Liturgicznej – zaplecze naukowo-dydaktyczne, przygotowujące m.in. pomoce dla poszczególnych grup służby liturgicznej: lektorów, psalterzystów, komentatorów, organistów i zakrystianów. Do 1976 r. wypracował 10-letni plan formacji dla męskiej i żeńskiej służby liturgicznej.

Również w oazach Ruchu Żywego Kościoła wprowadził szkołę liturgiczną, podczas której uczestnicy rekolekcji, już nie tylko służba liturgiczna, zdobywali określoną wiedzę i uczyli się właściwych postaw, aby świadomie, rozumnie i godnie przeżywać Eucharystię i inne sakramenty. W szkole liturgicznej uczono też przygotowania komentarzy i modlitwy wiernych oraz doboru śpiewów na liturgię mszy św.

Z myślą o kapłanach, którzy będą prowadzić wspólnoty służby liturgicznej, oazy rekolekcyjne i małe grupy w parafiach, powołał do istnienia w 1973 r. Studium Formacji Pastoralno-Liturgicznej (dziś Instytut Formacji Pastoralno-Liturgicznej).

▲ Ks. Franciszek Blachnicki z księżmi uczestnikami założonego przez siebie Studium Formacji Pastoralno-Liturgicznej. Lublin-Sławinek, 1973 r.
Fot. ks. Józef Grygotowicz, AGRŚŻ

▲ Kard. Karol Wojtyła na górze Błyszcz 16 sierpnia 1972 r. celebry mszę św. w dniu wspólnoty międzyoazowej. Obecność biskupa sprawiała, że znak Kościoła w Eucharystii mógł być głębiej przeżywany.
(Ks. Franciszek Blachnicki trzyma mikrofon)
Fot. ks. Józef Grygotowicz, AGRŚŻ

▲ Kard. Karol Wojtyła zawiera ruch oazowy Niepokalanej, Matce Kościoła w dniu 11 czerwca 1973 r. w centrali Ruchu Żywego Kościoła w Krościenku nad Dunajcem (Ks. Franciszek Blachnicki stoi pierwszy z lewej; drugi z prawej ks. Luigi Giussani, twórca ruchu Comunione e Liberazione)
Fot. ks. Józef Grygotowicz, AGRŚŻ

Przyjaciel i Protektor

Kardynał Karol Wojtyła zapoznał się z oazami pod koniec lat 60. XX w. Każdego roku odwiedzał oazy w Krościenku i w jego okolicach, a przede wszystkim na terenie diecezji krakowskiej. Bliskie mu były sposób urzeczywistniania Kościoła w oazach i styl życia w nich. Jego spotkania z oazowiczami i z Założycielem Ruchu były serdeczne, ojcowskie. Kardynał chętnie uczestniczył w pogodnych wieczorach, które były czasem podsumowania na wesoło, w piosence przeżyć dnia i okazją do uczenia się zabawy godnej chrześcijanina.

Spotkania bardziej oficjalne, na dniach wspólnoty, stawały się momentami przełomowymi w dziejach ruchu, wyznaczały kolejne etapy krystalizowania się jego samoświadomości.

Kardynał Karol Wojtyła też, w dniu 11 czerwca 1973 r. w Krościenku nad Dunajcem, dokonał oddania Ruchu Żywego Kościoła Niepokalanej, Matce Kościoła. Słowa zawierzenia Maryi stały się dla Ruchu aktem konstytutywnym.

Kardynał Wojtyła bronił również oaz przed władzami państwowymi i wobec biskupów niechętnych ks. Franciszkowi Blachnickiemu. Wspierał także gospodarzy, szykanowanych przez władze PRL z powodu przyjmowania oazowiczów w swoich domach.

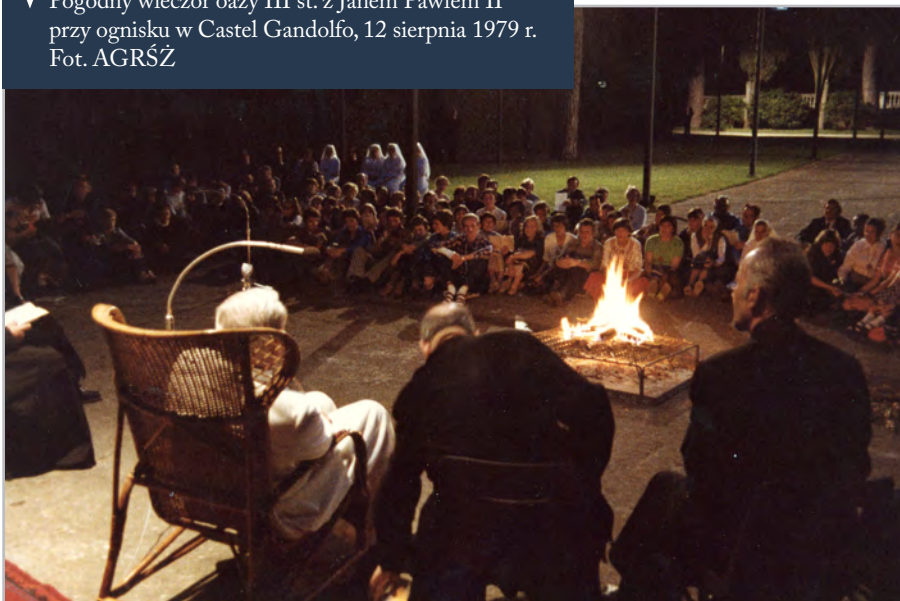
▲ Kard. Karol Wojtyła razem z bp. Piotrem Bednarczykiem (z jego prawej strony) i bp. Tadeuszem Błaskiewiczem (z lewej) uczestniczy w godzinie spotkania i świadectwa dnia wspólnoty w Tylmanowej, 18 sierpnia 1974 r.
Fot. ks. Józef Grygotowicz, AGRŚŻ

▲ Pamiątkowa fotografia uczestników pierwszej oazy rzymskiej z Janem Pawłem II, 12 sierpnia 1979 r.
Fot. AGRŚŻ

▼ Pogodny wieczór oazy III st. z Janem Pawłem II przy ognisku w Castel Gandolfo, 12 sierpnia 1979 r.
Fot. AGRŚŻ

Biskup Krakowski nie wyobrażał sobie wakacji bez oaz, dlatego gdy został papieżem zaprosił oazy do Rzymu. Mimo licznych trudności pierwsza oaza w Rzymie odbyła się już w sierpniu 1979 r., a kolejne w następnych latach.

Nauczanie Jana Pawła II było w Ruchu Światło-Życie natychmiast przyswajane. Stało się inspiracją do powołania Krucjaty Wyzwolenia Człowieka czy do podjęcia Planu Wielkiej Ewangelizacji *Ad Christum Redemptorem*. Założyciel Ruchu uważał, że na znaki czasu należy odpowiadać natychmiast.

Spotkania Ruchu Światło-Życie z Karolem Wojtyłą - kardynałem i papieżem opisał ks. Franciszek Blachnicki w książce pt. *Godziny Taboru*.

Jan Paweł II pod koniec swojego życia napisał: „Oceniam bardzo pozytywnie to wielkie doświadczenie. Przeniosłem je ze sobą do Rzymu. [...] «Światowe Dni Młodzieży» wyrastają poniekąd z tamtego doświadczenia”⁸.

▲ Błogosławieństwo Jana Pawła II dla Oazy, czyli dla Ruchu Światło-Życie
Fot. AGRŚZ

⁸ Jan Paweł II, *Wstańcie, chodźmy*, Kraków 2004, s. 81.

▲ Godzina odpowiedzialności i misji podczas dnia wspólnoty w Krościenku, 1979 r. Przed ołtarzem na stolikach otwarta Księga Czynów Wyzwolenia oraz kamień węgielny pod budowę kościoła wotum za wyzwolenie Polski z alkoholizmu; poniżej kosz na deklaracje Krucjaty Wyzwolenia Człowieka
Fot. ks. Józef Grygotowicz, AGRŚŻ

▲ Pielgrzymka Krucjaty Wyzwolenia Człowieka do Kalwarii Zebrzydowskiej w 1986 r. (na pierwszym planie herb Krucjaty). Świadcstwo o owocach swojej wolności, o trwaniu w abstynencji dawali wówczas ludzie świecy. Także alkoholicy mówili o swojej drodze do wyzwolenia z nałogu
Fot. AGRŚŻ

Teologia wolności człowieka

„W Ruchu Światło-Życie, w wieloletniej konfrontacji z całym systemem przepisów prawnych i administracyjnych ograniczających wolność, dojrzała swoista teologia wolności człowieka, której istota polega na dobrowolnym zaakceptowaniu prawdy i poddaniu się jej wymaganiom w życiu.

Aby na tej drodze osiągnąć wyzwolenie przez prawdę, trzeba jednak przezwyciężyć lęk, który nie pozwala nam świadczyć o prawdzie w słowie i w czynach. Lęk zaś można zwyciężyć ostatecznie tylko przez wiarę w Chrystusa, który daje nam udział w swoim Synostwie Bożym i czyni nas dziećmi Bożymi. W relacji dziecięctwa wobec Boga Ojca leży przezwyciężenie lęku. Od lęku uwalnia również Krzyż, wyrażający gotowość cierpienia i ponoszenia ofiar, aż do ofiary z życia za prawdę. Kto tak postępuje, pozostaje wolnym nawet w więzieniu i w śmierci i urzeczywistnia w najwyższym stopniu swoją godność.

Krzyż wyraża także postawę miłości i miłosierdzia, gotowość przebaczenia nawet wrogom i prześladowcom, aby w ten sposób również ich ratować i wyzwalać. Z krzyża wyrasta więc droga wyzwolenia bez przemocy i nienawiści.

Na tej teologii wolności człowieka opiera się Krucjata Wyzwolenia Człowieka, która będąc odpowiedzią na apel Jana Pawła II, aby Polacy «odrzucili wszystko, co poniża godność człowieka i zagraża aż egzystencji narodu», podjęła tym samym kluczowy problem wyzwolenia narodu, warunkujący jego wyzwolenie społeczne i polityczne”⁹.

W celu szybkiego i sprawnego rozwijania tego ruchu społecznego ks. Franciszek Blachnicki opracował specjalny podręcznik, w którym przedstawił podstawy biblijno-teologiczne, naturę, strategię i taktykę Kruczaty. Założył też Księgę Czynów Wyzwolenia, do której wpisywane są nazwiska osób włączających się do Kruczaty Wyzwolenia Człowieka.

---

⁹ [F. Blachnicki], *Prawda-Krzyż-Wyzwolenie. Chrześcijańska Służba Pomocy Polsce*, s. 1.

- ▲ Składanie deklaracji przystąpienia do Krucjaty Wyzwolenia Człowieka. 1979 r. Przystępujący zobowiązywał się na czas istnienia KWC: nie pić alkoholu, nie częstować nim i nie kupować go. Zaoszczędzone w ten sposób pieniądze miały stanowić ofiarę na kościół wotum za ocalenie Polski z alkoholizmu
Fot. AGRŚŻ

- ▲ Formowanie kolumny ogólnopolskiej reprezentacji Ruchu Światło-Życie (ok. 3000 osób) w drodze na spotkanie z Janem Pawłem II, 8 czerwca 1979 r.
Fot. Jerzy Wolski, AGRŚŻ

Odwaga wiary

„Teologia wolności człowieka była wprowadzana w Ruchu Światło-Życie w konkretnych sytuacjach. Ona to wyjaśnia tajemnicę dynamicznego rozwoju tego ruchu w komunistycznej rzeczywistości, wbrew wszelkim próbom jego zdławienia”¹⁰.

„Odwaga wiary jest szczególnym darem Bożym, który otrzymałem osobiście – mówił ks. Franciszek Blachnicki – a dzisiaj [w 1979 r.] można powiedzieć o darze, który jest dany pewnej społeczności, pewnemu ruchowi.

Odwaga wiary wyraża się przede wszystkim w odważnym stawianiu wymagań autentycznej wiary, autentycznej Ewangelii.

Głosić autentyczną Ewangelię. Głosić powszechne powołanie do świętości (Konstytucja *Lumen gentium*)! Trzeba zmienić model życia chrześcijańskiego, ten zwyczajny, dla wszystkich chrześcijan. Na początku będą to oazy, grupy nie-liczne. Jednak jeżeli te grupy znajdą dostęp doświadczalny, egzystencjalny do tego nowego sposobu życia, wyzwoli to radość, entuzjazm i to będzie coś „zaraźliwego”. To jest właśnie droga odwagi wiary.

▲ Transparent członków Ruchu Światło-Życie podczas drugiej pielgrzymki Jana Pawła II do Polski, 1983 r. Fot. AGRŚŻ

¹⁰ [F. Blachnicki], *Prawda-Krzyż-Wyzwolenie. Chrześcijańska Służba Pomocy Polsce*, s. 1.

▲ Budowa (mimo zakazu władz komunistycznych) amfiteatru na Kopiej Górze w Krościenku nad Dunajcem, nazwanego potem Wieczernikiem Jana Pawła II, 1979 r. Fot. AGRŚŻ

◀ Materiały formacyjne Ruchu Światło-Życie wydawane w latach 70. i 80. XX wieku, poza cenzurą Fot. AGRŚŻ

Odwaga wiary – to odwaga podejmowania dzieła bez środków, przede wszystkim materialnych.

Jeżeli zabieram się do jakiegoś dzieła „na spółkę z Bogiem”, to trzeba poważnie Boga jako „Wspólnika” potraktować i Jego możliwości wkalkulować w dzieło.

Podejmując jakąś sprawę, nie trzeba nigdy pytać: czy wolno? – należy tylko pytać: czy trzeba? Gdy to, co czynimy, jest niewątpliwie rzeczą dobrą, gdy mamy za sobą prawo Boże i prawa zagwarantowane przez międzynarodowe układy i przez nasze prawodawstwo, to wtedy trzeba czynić to, co należy czynić, ale być też gotowym do przyjęcia wszelkich konsekwencji”¹¹.

- ▲ Lista czasopism Ruchu Światło-Życie, sporządzona przez ks. Franciszka Blachnickiego w 1981 r. Ksiądz był redaktorem każdego z nich, a także autorem wielu artykułów. Pisma podobnie jak materiały formacyjne Ruchu, były wydawane poza cenzurą. Spośród wymienionych na liście, trzy tytuły: ZOE, TERAZ i CHRISTOS DIAKONOS, nie zdążyły się ukazać przed wprowadzeniem stanu wojennego w Polsce 13 grudnia 1981 r.
Fot. AGRŚŻ

¹¹ F. Blachnicki, *Świadectwo niepokornego*, w: tenże, *Prawda-Krzyż-Wyzwolenie*, Carlsberg 1985, s. 10–11.

- ▲ Więzienie w Katowicach, gdzie w czasie wojny w 1942 r. Franciszek Blachnicki oczekiwał na wykonanie wyroku śmierci i w którym już jako ksiądz został osadzony ponownie przez władze komunistyczne w 1961 r. za memoriał w sprawie likwidacji Centrali Krucjaty Wstrzemięźliwości w Katowicach
Fot. AGRŚŻ

Wydaje się więc, że już jest czas najwyższy, aby zmienić tę upokarzającą i kompromitującą sytuację Polaków w świecie. Obecna sytuacja bowiem ciągle dostarcza wobec świata dowodów, że takie wartości jak demokracja, wolność obywatelska, prawa i godność osoby ludzkiej są w Polsce fikcją i że nawet obowiązujące ustawy w swoich sformułowaniach są zagrożeniem tych wartości.

Nie da się bowiem ukryć, że ustawa o paszportach z 17. 06. 1959, faktycznie zawiera w sobie i akceptuje principium obozów koncentracyjnych. Jest to zasada pozbawienia wzgl. ograniczenia wolności osobistej bez możliwości obrony.

Jako były więzień obozu koncentracyjnego w Odwincimiu formułuję powyższe zarzuty z całą świadomością i w oparciu o własne doświadczenia. Kiedy we wrześniu 1941 roku, po czterestu miesiącach pobytu w obozie, wręczono mi nakaz aresztowania sędziego śledczego i przewidziano w obozie do więzienia, z całą ostrością uświadomiłem sobie istotę systemu obozów koncentracyjnych: że polega on na pozbawieniu wolności nie w oparciu o prawo, ale o arbitralną decyzję aparatu policyjnego. Pomiędzy zasadą obozów koncentracyjnych a zasadą zawartą w obecnej ustawie paszportowej zachodzi więc tylko różnica ilościowa a nie jakościowa. Ostatecznie nie jest istotna wielkość klatki, w jakiej się jest zamkniętym, istotnym jest fakt ograniczenia i pozbawienia wolności w sposób naruszający podstawowe prawa osoby ludzkiej.

Ustawa paszportowa w zakwestionowanych powyżej punktach nie da się pogodzić z postanowieniami Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych uchwalonego przez Zgromadzenie Ogólne ONZ w dniach 16 grudnia 1977 roku a ratyfikowanego przez Polskę w dniu 3 marca 1977 roku, Pakt ten postanawia w art. 12, pkt 2: "Każdy człowiek ma prawo opuścić jakikolwiek kraj, włączając w to swój własny".

- ▲ Fragment listu otwartego ks. Franciszka Blachnickiego do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych PRL z dnia 24 października 1980 r.
Fot. AGRŚŻ

Świadectwo prawdzie

„Nasze życie musi stać w służbie prawdy [...]. Największa tragedia człowieka polega na nieporozumieniu, że służba wobec prawdy go krępuje, że jest jakąś niewolą. Rzeczywistość jest inna”¹². „Człowiek, który żyje w wewnętrznej prawdzie ze sobą, ze swoim sumieniem, ze swoją naturą i powołaniem, a ostatecznie z myślą Bożą o sobie, jest wewnętrznie wolny”¹³. „Na tym polega samo prawo bytu osobowego: osoba z natury swojej jest przyporządkowana prawdzie, ona jest po to, żeby być świadectwem wobec tej prawdy”¹⁴ – uczył słowem i przykładem ks. Franciszek Blachnicki.

Dawał świadectwo prawdzie bez względu na konsekwencje. Jako młody kapłan, niewygodny dla wikariuszy kapitulnych narzuconych przez komunistyczne władze państwowe diecezji katowickiej (w latach 1953–1956 diecezji stalino-grodzkiej), był przenoszony z parafii na parafię. Za memoriał w sprawie likwidacji Centrali Krucjaty Wstrzemięźliwości trafił do więzienia. Od lat 50. XX w. „czuwała” nad nim Służba Bezpieczeństwa.

W latach 70., na różne rozporządzenia władz, nakazujące rozwiązywanie oaz jako „nielegalnych obozów albo kolonii”, ks. Blachnicki odpowiadał np.: „oaza rekolekcyjna opiera się na prawie Boskim, na międzynarodowych prawach człowieka, na konstytucji PRL, a więc jest legalna. Natomiast pismo pana naczelnika, który rozwiązuje to legalne zgromadzenie, jest nielegalne. [...] Jeżeli przyjdziecie i będziecie próbowali siłą nas rozpędzić, nie będziemy stawiali oporu, [...] ale z radością przyjmiemy wszelkie konsekwencje, [...] szykany, prześladowania, bo w Ewangelii jest napisane: «Błogosławieni, którzy cierpią prześladowanie dla sprawiedliwości» (Mt 5,10). Będziemy się modlili także za pana naczelnika”¹⁵.

¹² [F. Blachnicki], *Oaza rekolekcyjna diakonii Ruchu Światło-Życie*, [Lublin] 1995, s. 179.

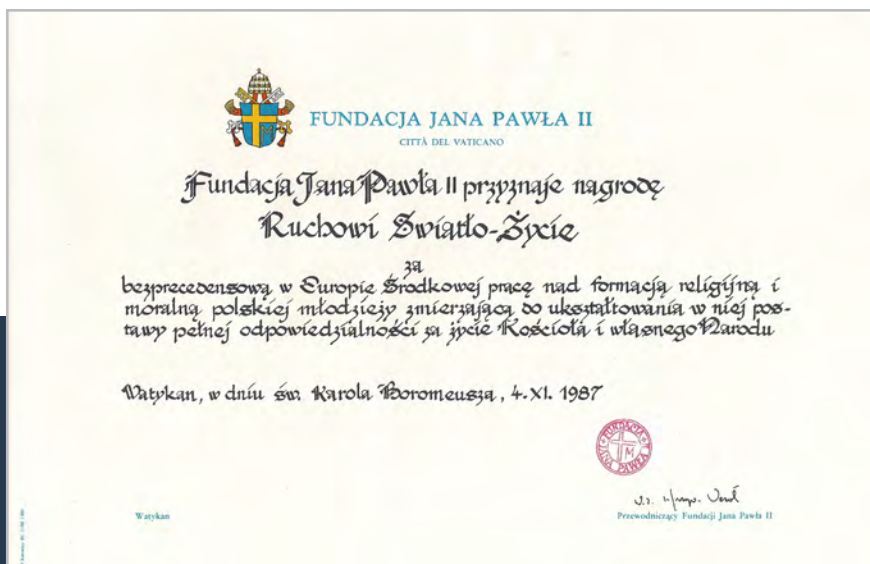
¹³ *Deklaracja V Krajowej Kongregacji Odpowiedzialnych Ruchu Światło-Życie w sprawie zaangażowania członków Ruchu w aktualne problemy narodu*, w: F. Blachnicki, *Godziny Taboru*, Kraków 2022, s. 196.

¹⁴ [F. Blachnicki], *Oaza rekolekcyjna diakonii Ruchu Światło-Życie*, [Lublin] 1995, s. 179.

¹⁵ F. Blachnicki, *Świadectwo niepokornego*, w: tenże, *Prawda-Krzyż-Wyzwolenie*, Carlsberg 1985, s. 12.

- ▲ Ks. Franciszek Blachnicki przemawia do uczestników V Krajowej Kongregacji Odpowiedzialnych Ruchu Światło-Życie – zgrupowania, które przyjęło *Deklarację w sprawie zaangażowania członków Ruchu w aktualne problemy narodu*, nazwaną później *Deklaracją Jasnogóorską*.
Obok mówcy ks. Wojciech Danielski,
Fot. AGRŚŻ

- ▲ Nagroda Fundacji Jana Pawła II dla Ruchu Światło-Życie, 4 listopada 1987 r.
Fot. AGRŚŻ

Gdy w 1980 r. kilkakrotnie odmówiono mu wydania paszportu, na znak protestu odesłał swój dowód osobisty i napisał list otwarty do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych PRL. Stwierdził w nim m.in. „że ustawa o paszportach z 17.06.1959, faktycznie zawiera w sobie i akceptuje principium obozów koncentracyjnych. Jest to zasada pozbawiania względnie ograniczania wolności osobistej bez postawienia zarzutów, bez sądu i bez możliwości obrony”¹⁶.

Ks. Franciszek Blachnicki się nie bał. Stwarzał wokół siebie przestrzeń wolności, niezwykłą w czasach PRL.

Wyrazistym świadectwem danym prawdzie była *Deklaracja V Krajowej Kongregacji Odpowiedzialnych Ruchu Światło-Życie w sprawie zaangażowania członków Ruchu w aktualne problemy narodu* (z 1980 r.), przygotowana przez ks. Franciszka Blachnickiego a podpisana przez 460 uczestników Kongregacji. W Deklaracji stwierdzono, iż system władzy w PRL opiera się na kłamstwie i zastraszaniu, a ludzie, którzy pokonali lęk i bez względu na konsekwencje dają świadectwo prawdzie, stają się realną siłą wyzwolenczą w narodzie.

„Gdyby wszyscy ludzie albo przynajmniej duża część naszego społeczeństwa weszła na drogę odważnego, konkretnego i prostego dawania świadectwa prawdzie bez względu na konsekwencje (bo to należy do istoty świadectwa: uznając prawdę za najwyższą wartość – musimy jej podporządkować inne, niższe wartości), wnet zostałaby wprowadzona w życie narodu realna siła wyzwolenia, której wpływ zaznaczyłby się we wszystkich dziedzinach życia, nie wyłączając politycznej. W ten sposób chrześcijanie byłiby wierni obowiązkowi zaangażowania się w sprawy dobra wspólnego, nie wychodząc z przesłanek politycznych, ale idąc za nakazem sumienia”¹⁷.

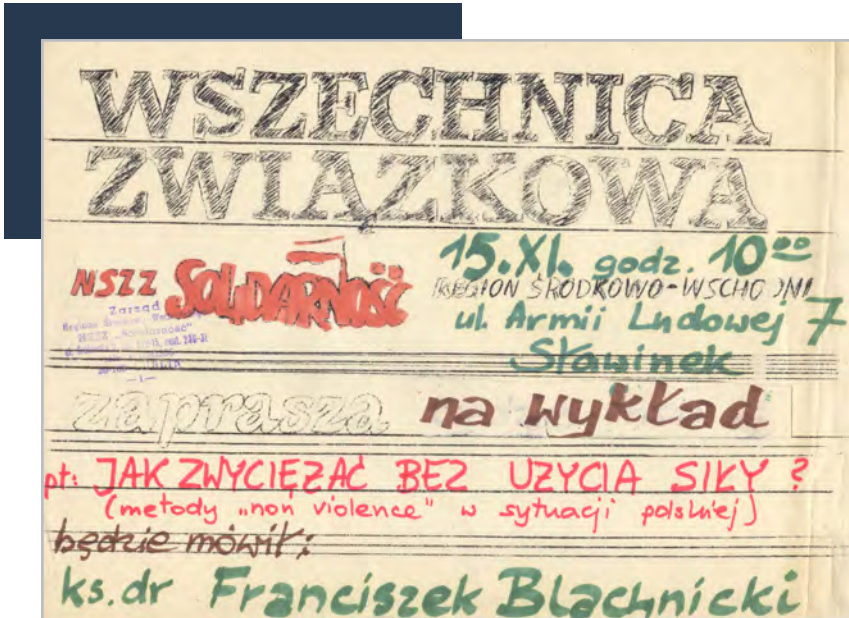
„Deklaracja nabrała szerokiego rozgłosu w Polsce i na pewno miała decydujący wpływ na dalszą pozycję Ruchu wobec władz i wobec zdrowych sił narodu”¹⁸ – oceniał ks. Blachnicki.

¹⁶ List otwarty ks. Franciszka Blachnickiego do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 24 października 1980 r.

¹⁷ *Deklaracja V Krajowej Kongregacji Odpowiedzialnych Ruchu Światło-Życie w sprawie zaangażowania członków Ruchu w aktualne problemy narodu*, w: F. Blachnicki, *Prawda-Krzyż-Wyzwolenie*, Carlsberg 1985, s. 79.

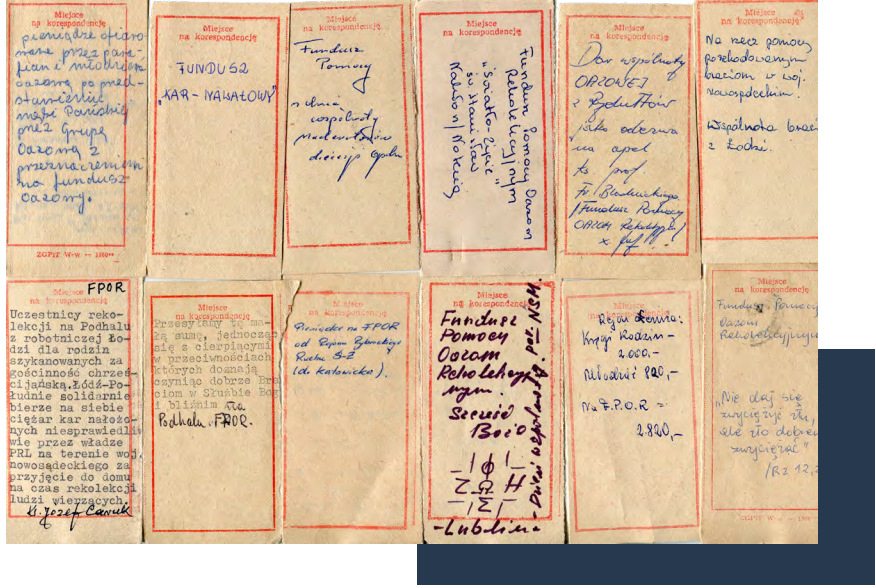
¹⁸ F. Blachnicki, *Godziny Taboru*, Kraków 2022, s. 249.

▲ Zaproszenie lubelskiego oddziału NSZZ „Solidarność” na wykład ks. Franciszka Blachnickiego, przygotowane przez Tomasza Białopiotrowicza, 1981 r. Fot. AGRSŻ

▼ Dowody wpłaty na fundusz „kar-nawałowy” Fot. AGRSŻ

Bez przemocy

Wychowanie ludzi zintegrowanych wewnętrznie, wolnych w Chrystusie, odważnie dających świadectwo prawdzie, konsekwentnie bez lęku trwających przy świadomie wybranych wartościach z konieczności stawiało ich w opozycji wobec kłamstwa i zastraszania, na których bazował komunizm.

Szacunek dla godności ludzkiej, nawet wroga, bezinteresowna służba drugiemu, głoszenie mu Ewangelii, solidarność z pokrzywdzonymi – to sposoby walki z przeciwnikiem, których uczył ks. Franciszek Blachnicki.

Tłumaczył, na czym polega walka bez przemocy. Ukazywał postacie, które podążały drogą non violence: Mahatmę Gandhiego, Martina Luthera Kinga.

Na działania dezintegracyjne SB, które nasiliły się szczególnie po ogłoszeniu Deklaracji Jasnogórskiej, odpowiadał konsekwentnym wychowywaniem do jedności w człowieku, w Kościele i w świecie. W tym celu powołał Diakonię Jedności, której szczególnym zadaniem jest troska o zachowanie jedności w Ruchu Światło-Życie i poza nim.

Na dezinformację ks. Blachnicki odpowiadał wzmocnieniem przekazu właściwych informacji o życiu i działaniach Ruchu. Zadanie to powierzył Diakonii Środków Przekazu, która zajmowała się m.in. rozpowszechnianiem nagrań z ważnych wydarzeń w Ruchu, by zainteresowani otrzymywali informację niejako z pierwszej ręki. Zaczął wydawać biuletyn informacyjny „Ruch Światło-Życie”. Ponadto w innych pismach Ruchu umieszczał ważne informacje i teksty.

Potrafił humorem, dowcipem rozładowywać trudne sytuacje.

Ciąg szykan ze strony wojewody nowosądeckiego Lecha Bafii określił mianem Bafio-machia.

Kiedy w 1977 r. gwałtownie narastała liczba grzywien nakładanych na gospodarzy przyjmujących w swoich domach oazowiczów, nazwał tę akcję władz administracyjnych „kar-nawałem”. Na pokrycie tych „wydatków” składali się uczestnicy oaz, ustawiając się na pocztę w kilkudziesięcio-, kilkusetosobowych kolejkach, aby każdy z nich mógł wpłacić po 10 zł na rzecz ukaranego gospodarza. Wywierano więc presję na miejscowe władze, by zaprzęstały tego sposobu zwalczania oaz.

JAK ZWYCIĘŻAĆ ZŁO DOBREM....

czyli: Walka z komunizmem na wesolo
/ albo: polska droga „non violence” /

Szkic planu książki

Przedmowa.

R. I Nielegalne budownictwo / ul. Dobra Idonii - po Wicentii Jan. Senki II)

R. II Nielegalne epimadecia / „odwiedziny i niechoty”
w ośrodku. Ai po „Przeglądzie” /

R. III Nielegalne druki / ul. Karłow - po Kwisiatko /

R. IV Walka o paszporty / „Jak wyjechać nie
z Kłottki” /

R. V Kolepcio drakajga i przynony / Kar-nawut
czyli: jak przez przynony /

R. VI Rewirje / „nieprzyjemna mijsja” / „przekazator

R. VII Polowawci na nie mochoły.

R. VIII Sitydzioży / kolo dla Kopyj Jork- /

R. IX Dodatk:

R. X Wzior w Starikowce.

R. XI Od Lucyfera do Bccltelulo - czyli: jak się
odwodzić! /

- ▲ „Jak zwyciężać zło dobrem... czyli: walka z komunizmem na wesolo (albo: polska droga „non violence”)”. Szkic planu książki.
Rękopis ks. Franciszka Blachnickiego (ok. 1980 r.)
Fot. AGRSZ

Gdy Centrum Ruchu odmówiono opału na zimę, ks. Franciszek zwrócił się do oazowiczów z prośbą o podzielenie się „czarnym opłatkiem”, czyli o to, żeby każdy, kto może, wysłał do Centrum na Kopię Górkę paczkę z koksem lub węglem. Poczta w Krościenku została wówczas zasypana paczkami, także tymi, które rozsypały się na skutek rzucania.

O zmaganiach Ruchu Światło-Życie z władzami i służbami specjalnymi PRL zamierzał napisać książkę pt. „Jak zwyciężać zło dobrem... czyli: Walka z komunizmem na wesoło (albo: polska droga „non violence”)”.

▲ Dowody wpłat po 10 zł w celu uiszczenia grzywien nakładanych na gospodarzy
Fot. AGRŚŻ

▲ Dowody nadania paczek z węglem dla Centrum Ruchu Światło-Życie, 1977–1978 r.
Fot. AGRŚŻ

Suwerenność

W związku z nasileniem się dążeń wolnościowych w Polsce, ks. Franciszek Blachnicki wskazywał, że konieczne jest równoczesne wychowywanie człowieka do suwerenności wewnętrznej.

„Suwerenność osoby, jako świadomego i wolnego podmiotu praw i odpowiedzialności, jest fundamentem i źródłem wszelkiej innej suwerenności. [...] Warunkuje ona suwerenność zewnętrzną, ale sama w swojej istocie nie jest warunkowana okolicznościami zewnętrznymi i zależy ostatecznie tylko od wolnej decyzji osoby”¹⁹. W więzieniu czy w obozie człowiek może być wolny.

Uczestników Ruchu Światło-Życie wychowywał ks. Blachnicki do wolności, stawiając wymagania i wskazując konkretne przestrzenie, w których mogą ją uzewnętrznić: samodzielność w myśleniu, dokonywanie wyborów zgodnie z własnym sumieniem, przeciwstawianie się naciskom opinii publicznej, konsumpcjonizmowi, społecznemu przymusowi picia alkoholu, trendom w modzie i postawom uwłaczającym ludzkiej godności, stawanie w obronie życia, od porzucenia do naturalnej śmierci, budowanie cywilizacji miłości. Dla wspomagania osób w tych postawach powołał w Ruchu Światło-Życie różne diakonie: ewangelizacji, wyzwolenia, życia, miłosierdzia i modlitwy oraz diakonię społeczną.

Znak Ruchu FOS-ZOE odczytywał jako formułę wolności, a Niepokalaną ukazywał jako człowieka w pełni wolnego, nazywając Ją też Jasnogórką Jutrzenką Wolności.

---

¹⁹ *Suwerenność wewnętrzna. Program porozumienia Polaków 1982. Deklaracja Carlsberska*, w: F. Blachnicki, *Prawda-Krzyż-Wyzwolenie*, Carlsberg 1985, s. 201.

▲ Ks. Franciszek Błachnicki razem z zespołem świeckich głosi dla stoczniowców w Gdyni rekolekcje „Ewangelia wyzwolenia”, grudzień 1980 r.
Fot. AGRŚŻ

▼ Ks. Franciszek Błachnicki udziela wywiadu w studiu Radia Wolna Europa, 1978 r.
Fot. AGRŚŻ

Załącznik

Propozycja

programu wykładów Chrześcijańskiego Studium Społecznego

<u>A Wykłady poistawowe /ogólne/</u>	<u>Godzin wykładowych</u>
1 Człowiek wyzwolony /Zarys chrześcijańskiej antropologii - + elementy chrystologii i soteriologii/	15
2 Filozofia wyzwolenia /Orientacje we współczesnych kierunkach i prądach myślowych/	10
3 Chrześcijańska wspólnota /Zarys filozofii i teologii społecznej - + elementy pneumatologii i eklezjologii/	15
4 Biblia jako historia wyzwolenia /Wprowadzenie w Biblię jako historię zbawienia, zręby teologii biblijnej/	20
5 Historia Polski /i Kościoła w Polsce/ w świetle idei wyzwolenia	20
6 Odnowa Kościoła II Soboru Watykańskiego	10
7 Socjologia: Elementy teorii społeczno-politycznej	5
8 Pedagogika społeczna	10
	<u>105</u>
 <u>B Wykłady specjalistyczne /szczegółowe/</u>	
1 Katolicka nauka społeczna	20
2 Etyka pracy i zawodu	10
3 Teologia pracy ludzkiej	5
4 Człowiek i teologia wyzwolenia w nauczaniu Jana Pawła II	10
5 Problematyka obrony życia	5
6 Wyzwolenie z alkoholizmu oraz innych uzależnień	10
7 Problemy rodziny i jej odnowy	10
8 Współczesne ruchy i programy pseudowyzwoleńcze /marksizm/	10
9 Współczesne ruchy wywoleńcze na bazie Ewangelii /ruch "non violence"/	5
10 Ruch Światło-Życie	5
11 Problematyka związków zawodowych /chrześcijańskich/	15
12 Etyka "Solidarności"	10
	<u>115</u>
A 105	
B 115	
Razem 220	

▲ Propozycja programu wykładów dla Chrześcijańskiego Studium Społecznego, 1981 r.
Fot. AGRŚŻ

Przesłanie o wolności człowieka i o jego godności niósł ks. Blachnicki różnym środowiskom, szczególnie w rekolekcjach *Ewangelia wyzwolenia*. Wspierał w ten sposób Solidarność czy strajkujących na uczelniach Lublina.

Pod koniec 1981 r. dopracował program „Prawda-Krzyż-Wyzwolenie” i zamierzał wokół niego zebrać ludzi żyjących tymi wartościami i zaproponować im tworzenie Niezależnej Chrześcijańskiej Służby Społecznej, nie partii chrześcijańskiej, ale służby. Przygotował dla tego środowiska program Chrześcijańskiego Studium Społecznego oraz biuletyn programowy pt. *Prawda-Krzyż-Wyzwolenie*; opublikował go z datą 11 listopada 1981 r.

DEKLARACJA

Zgłaszam swoje przystąpienie do
Komitetu Założycielskiego
Niezależnej Chrześcijańskiej Służby Społecznej
"PRAWDA + WYZWOLENIE" w
w charakterze działacza - członka wspierającego
/niepotrzebne skreślić/.

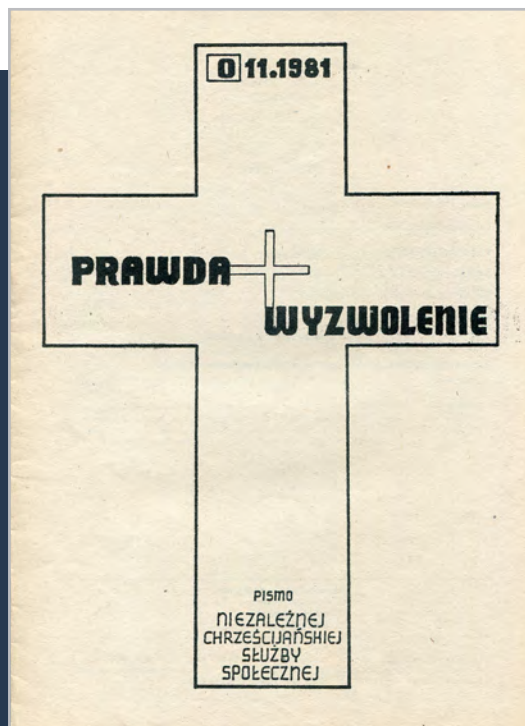
Oświadczam, że zapoznałem się z treścią
Deklaracji programowej z 11 XI 1981
i zobowiązuje się popierać ten program i współ-
działać w jego realizacji w miarę swoich możliwości.

Imię i Nazwisko .....
urodzony .....
zamieszkały /dokładny adres/ .....
..... dnia .....
.....
/podpis/

* Przez działacza należy rozumieć członka, dysponującego czasem i możliwością dla podjęcia stałych zadań związanych z istnieniem i realizacją programu NCHSS. Przez członka wspierającego należy rozumieć członka, który udziela moralnego poparcia stowarzyszeniu, i partycypuje w akcjach podejmowanych wspólnie przez wszystkich jego członków.

Deklarację należy przesłać na adres [ ]
KOMITET ZAŁOŻYCIELSKI NCHSS "PRAWDA + WYZWOLENIE"
ulica Batalionów Chłopskich 8, 20-807 Lublin

Deklaracja przystąpienia do Komitetu Założycielskiego Niezależnej Chrześcijańskiej Służby Społecznej oraz numer programowy biuletynu *Prawda-Krzyż-Wyzwolenie*
Fot. AGRŚŻ

Ku postsovieticum

Zagadnienie suwerenności wewnętrznej podjął ks. Franciszek Blachnicki na nowo, gdy znalazł się na emigracji. Przedstawił je jako *Program porozumienia Polaków „Suwerenność wewnętrzna”*. Program ten został ogłoszony 29 sierpnia 1982 r. jako *Deklaracja Carlsberska* i przyjęty przez różne środowiska Polonii.

W Deklaracji znalazł się m.in. zapis: „Suwerenność jako niezbywalne prawo osoby i narodu i postulat etyczny oraz pragnienie jej uzyskania i wola dążenia do niej – wyrażone także zewnętrznie – stanowiąc muszą fundament i bazę wyjściową wszystkich inicjatyw i dążeń wolnościowych Polaków w kraju i poza krajem. Przybranie i wyrażenie takiej świadomości jest zarazem realnym faktem i czynem wyzwoleniczym, który sprawia, iż osoba przybierająca taką postawę staje duchowo ponad siłą zniewalającą, nie poddając się jej dobrowolnie w niewolę”²⁰.

Program suwerenności wewnętrznej wraz z ideą *Prawda-Krzyż-Wyzwolenie* upowszechniał ks. Blachnicki w latach 1982–1987 w różnych krajach Europy i poza nią. Głoszone treści zamieniał w czyny. Myślał poważnie o postsovieticum, o nowym ładzie w Europie, który nastanie po rozpadnięciu się Związku Sowieckiego.

Ks. Franciszek Blachnicki przemawia podczas Marszu Wyzwolenia Narodów, 26 sierpnia 1984 r.
Fot. AGRŚŻ

²⁰ „Suwerenność wewnętrzna”. *Program porozumienia Polaków 1982. Deklaracja Carlsberska*, w: F. Blachnicki, *Prawda-Krzyż-Wyzwolenie*, Carlsberg 1985, s. 201.

▲ Ks. Franciszek Blachnicki przemawia w Oslo w czasie otwarcia wystawy prac Andrzeja Piwarskiego z okazji nadania Pokojowej Nagrody Nobla Lechowi Wałęsie, 11 grudnia 1982 r.; pierwszy z lewej autor wystawy
Fot. AGRSŻ

▼ Wystąpienie ks. Franciszka Blachnickiego podczas Expo'85, międzynarodowego spotkania zorganizowanego w Dublinie przez Campus Crusade for Christ
Fot. AGRSŻ

W czerwcu 1982 r. założył Chrześcijańską Służbę Wyzwolenia Narodów. W celu zapoznania się z problematyką społeczno-polityczną narodów Europy Środkowo-Wschodniej i z charakterem walki wyzwoleniczej, prowadzonej przez te narody w swoich krajach i na emigracji, organizował sympozja. W pierwszym z nich, poświęconym suwerenności wewnętrznej i jedności narodów w walce o wyzwolenie, uczestniczyło 45 osób z 8 krajów. Jego owocem był *Manifest Wyzwolenia Narodów Europy Środkowo-Wschodniej*, ogłoszony na Zamku Hambach 14 listopada 1982 r. Podczas kolejnych sympozjów poszukiwano nowych pełniejszych form współpracy na płaszczyźnie społecznej, kulturalnej i politycznej między organizacjami i ugrupowaniami emigracyjnymi ujarzmionych narodów; starano się określić możliwości, wspólne zasady i formy walki o wolność i suwerenność narodową.

▲ Manifestacja ChSWN przed Konsulatem Rzeczypospolitej Polskiej w Dortmundzie, 13 grudnia 1986 r.
Fot. AGRŚŻ

▲ I Marsz Wyzwolenia Narodów pod hasłem *Solidarność – Suwerenność* w dniach 26–28 sierpnia 1983 r. na trasie Carlsberg – Zamek Hambach
Fot. AGRŚŹ

▼ II Marsz Wyzwolenia Narodów na trasie Königsbach – Zamek Hambach, pod hasłem *Człowiek wyzwolony – wyzwolony naród*, 26 sierpnia 1984 r.
Fot. AGRŚŹ

Szczególnym przejawem działania ChSWN były Marsze Wyzwolenia Narodów, organizowane przez ks. Franciszka Blachnickiego w latach 1983–1986. Miały one przypominać światu o istnieniu narodów zniewolonych, szczególnie w Europie Środkowo-Wschodniej (332 mln ludzi). Marsze zdążyły na Zamek Hambach i kończyły się ogłaszaniem ważnych dokumentów, np. *Apel do Polaków (w 40-lecie wielkiej mistyfikacji)* i *Apel do narodów Wschodu i Zachodu w sprawie aktualnych zagrożeń ludzkości*, wystosowane 26 sierpnia 1984 r., czy *Apel do Niemców i Polaków* z 1 września 1985 r.

▲ Jeden z transparentów I Marszu Wyzwolenia Narodów, 1983 r.
Fot. AGRŚŻ

▲ Chwila odpoczynku na Zamku Hambach przed rozpoczęciem manifestacji, 1983 r.
Fot. AGRŚŻ

Zdając sobie sprawę z kluczowego znaczenia dla nowego ładu w Europie właściwych stosunków pomiędzy Polakami a Ukraińcami, Niemcami, Czechami i Słowakami, ks. Franciszek Blachnicki zainicjował spotkania przedstawicieli tych narodów. Powstały wówczas Grupy Robocze: Czesko-Polsko-Słowacka i Polsko-Ukraińska. Ks. Blachnicki pracował także dla pojednania polsko-niemieckiego; szczególnie intensywne działania podejmował w 1985 r.

W Carlsbergu w RFN prowadził też praktyczne przygotowanie osób do post-sovieticum. Odbywało się tam Studium Wyzwolenia Społecznego, Seminarium Pracy Społecznej, seminarium chrześcijańskiej pracy radiowej.

Tak ożywioną działalność społeczną rozwijał równoległe z posługą duszpasterską. Przybywający do Marianum, mogli włączać się w niedzielną i codzienną liturgię mszy św., wspólnie z mieszkańcami ośrodka Marianum przeżywać święta Bożego Narodzenia i Wielkanocy, przygotowywane zgodnie z polską tradycją. Msze św. sprawowane przez Księdza transmitowało Radio Wolna Europa.

Carlsberg stał się ośrodkiem integracji emigracji polskiej.

W Marianum odbywały się oazy dla Polaków, dla dzieci, młodzieży, dorosłych, rodzin. Były też próby oaz dla Niemców. Prowadził je ks. Blachnicki. On również głosił rekolekcje w różnych parafiach w RFN, a także poza jego granicami: w Jugosławii, Wielkiej Brytanii, Francji, Norwegii, Szwecji, Austrii i Szwajcarii.

▲ Rekolekcje ewangelizacyjne w Hildesheim w Niemczech
Fot. AGRŚŻ

▲ Ks. Franciszek Blachnicki podczas spotkania
Polsko-Ukraińskiej Grupy Roboczej, 1983 r.
Fot. AGRŚŻ

▼ Odwiedziny grupy Polaków – byłych więźniów obozów hitlerowskich.
Carlsberg, maj 1985 r.
Fot. AGRŚŻ

▼ Z uczestnikami Szkoły Animatorów Ruchu Światło-Życie, wśród których byli też Boliwijczycy, oraz z domownikami i gośćmi Marianum w Carlsbergu, 1983 r.
Fot. AGRŚŻ

▼ Ks. Franciszek Błachnicki poświęca maszynę drukarską. Carlsberg, październik 1982 r.
Fot. AGRŚŻ

W Carlsbergu kontynuował pracę formacyjną z uczestnikami Ruchu Światło-Życie w rocznej szkole animatorów, a także swoją opiekę duchową nad Wspólnotą Niepokalanej, Matki Kościoła i Wspólnotą Chrystusa Sługi. Rozwijał kontakty ekumeniczne z różnymi ruchami chrześcijańskimi. Aby wspierać wszystkie te działania, założył wydawnictwo Maximilianum i Ekumeniczne Wydawnictwo Ewangelizacyjne.

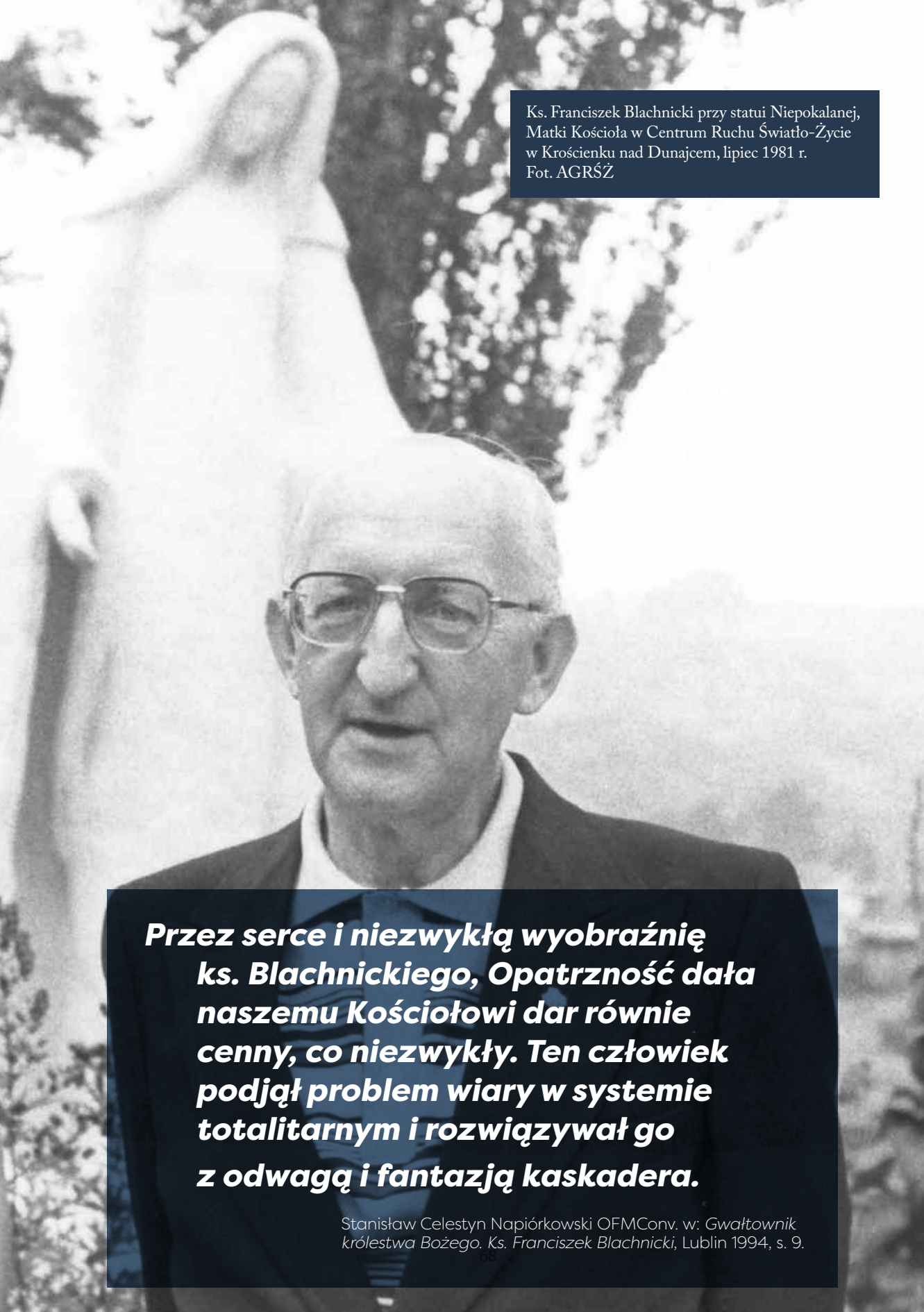
Nagła śmierć ks. Franciszka Blachnickiego 27 lutego 1987 r. zatrzymała dalszy rozwój niektórych dzieł przez niego podjętych.

▲ Konferencja prasowa IPN, 14 marca 2023 r. Stoją od prawej: Prezes Instytutu Pamięci Narodowej dr Karol Nawrocki, Minister Sprawiedliwości i Prokurator Generalny Zbigniew Ziobro oraz Dyrektor Głównej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu Andrzej Pozorski
Fot. Mikołaj Bujak, AIPN

Okoliczności śmierci ks. Franciszka Blachnickiego badał dwukrotnie Instytut Pamięci Narodowej. Najpierw w latach 2005–2006; śledztwo to umorzono. Następnie od kwietnia 2020 r. prowadzono postępowanie, w wyniku którego ustalono ponad wszelką wątpliwość, iż ks. Franciszek Blachnicki został zamordowany przez podanie śmiertelnych substancji toksycznych. Informacje tę 14 marca 2023 r. podczas konferencji prasowej przekazali: Minister Sprawiedliwości i Prokurator Generalny Zbigniew Ziobro, Prezes Instytutu Pamięci Narodowej dr Karol Nawrocki oraz zastępca prokuratora generalnego, Dyrektor Głównej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu Andrzej Pozorski.

Ks. Franciszek Blachnicki przy statui Niepokalanej,
Matki Kościoła w Centrum Ruchu Światło-Życie
w Krościenku nad Dunajcem, lipiec 1981 r.
Fot. AGRŚŻ

***Przez serce i niezwykłą wyobraźnię
ks. Blachnickiego, Opatrzność dała
naszemu Kościołowi dar równie
cenny, co niezwykły. Ten człowiek
podjął problem wiary w systemie
totalitarnym i rozwiązywał go
z odwagą i fantazją kaskadera.***

Stanisław Celestyn Napiórkowski OFMConv. w: *Gwałtownik
królestwa Bożego. Ks. Franciszek Blachnicki*, Lublin 1994, s. 9.

Sarkofag sługi Bożego
Franciszka Błachnickiego
w dolnym kościele
pw. Chrystusa Dobrego
Pasterza w Krościenku
nad Dunajcem;
od 1 kwietnia 2000 r.
Fot. Barbara Młodziankowska,
AGRŚ

KS. FRANCISZEK BŁACHNICKI
26 III 1924 - 27 II 1987

"TĘDZI MAJNO PRONACY
WĘDŁEY W MIENI NIS OBRUZE.
ZOSTANI TĘDZ SANO..."
J 1224

Ks. Franciszek Blachnicki - według prasy komunistycznej:

- PASTERZ KONTRREWOLUCJI
- (Młodzież Estonii, 24.02.83)
- DYWERSANT W SUTANNIE
- (Komsomolskaja Prawda, 5.02.83)
- MECZENNIK ZA IDEĘ
- (Komsomolskaja Prawda, 5.02.83)
- WOJOWNICZY KSIADZ
- (Żołnierz Wolności, 5.09.84)
- POLSKI AJATOLAH
- (Żołnierz Wolności, 5.09.84)
- POLITYKIER W SUTANNIE
- (Żołnierz Wolności, 5.09.84)
- TEOLOG NIENAWIŚCI
- (Trybuna Ludu, 11.10.84)
- WSPÓŁCZESNY KRZYŻOWIEC
- (Trybuna Ludu, 11.10.84)
- UMIŁOWANE DZIECIĘ RWE
- (Żołnierz Wolności, 5.09.84)
- TEOLOG KONTRREWOLUCJI
- (Żołnierz Wolności, 5.09.84)
- TEOLOG NARODOWEJ ZDRADY
- (Trybuna Ludu, 1.10.84)
- FANATYCZNY POLITYK
- (Tu i Teraz, 29.12.82)

- «zasłużył sobie» na powyższe «tytuły» ponieważ:
- wypowiada głośno to, co wielu w Polsce myśli
- nazywa rzeczy po imieniu
- stawia kropkę nad «i»
- i w ten sposób stara się służyć sprawie Wyzwolenia przez Prawdę.

Prezentowana książka stanowi zbiór artykułów, memoriałów, listów i prelekcji powstałych w Kraju w latach 1979 - 1981 i zagranicą w latach 1981-84. Wyłania się z nich zarys polskiej teologii wyzwolenia i polskiej drogi «non violence».

▲ IV strona okładki książki ks. F. Blachnickiego „Prawda-Krzyż-Wyzwolenie”, wydanej przez Maximilianum w Carlsbegu w 1985 r. Autor zestawil na niej tytuły, którymi „obdarzała” go prasa komunistyczna w krajach Bloku Wschodniego
Fot. AGRŚŻ

Dla władz PRL persona non grata

Ks. Franciszek Blachnicki był jednym z najbardziej prześladowanych duchownych w czasach PRL. Wszelkie jego działania stawały się przedmiotem operacyjnego rozpracowania przez SB. Przygotowywano przeciw niemu prowokacje, przesłuchiwano jego samego i jego współpracowników, przeprowadzano rewizje w miejscach zamieszkania, zatrzymywano i kontrolowano korespondencję, likwidowano publikacje, szerzono dezinformację, aby zdyskredytować go i skłócić z duchowieństwem i hierarchią Kościoła.

W 1983 r. postawiono Księdzu zarzut zdrady kraju i wysłano za nim list gończy. W środowisko Międzynarodowego Centrum Ewangelizacji Światło-Życie w Carlsbergu wprowadzono tajnych współpracowników SB, żeby doprowadzić do bankructwa ks. Blachnickiego i do zakończenia jego wszechstronnej działalności. W ocenie specjalistów z KC PZPR był jednym z głównych wrogów PRL.

▲ Oszczerce artykuły dotyczące ks. Franciszka Blachnickiego w polskiej prasie komunistycznej z lat 1982–1988
Fot. AGRŚŻ

WYCHOWAWCA

WOLNYCH
LUDZI

UCHWAŁA

SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 24 lutego 2017 r.

w sprawie upamiętnienia ks. Franciszka Blachnickiego w 30. rocznicę śmierci

W przypadającą w lutym 2017 roku 30. rocznicę śmierci ks. Franciszka Blachnickiego, Sejm Rzeczypospolitej Polskiej oddaje hołd temu wielkiemu patriocie, żołnierzowi, duchownemu i działaczowi społecznemu.

Ks. Franciszek Blachnicki poświęcił całe swoje życie dobru ojczyzny. Walczył jako żołnierz w kampanii wrześniowej, działał w konspiracji, był osadzony w obozie koncentracyjnym, prześladowany przez komunistyczne służby bezpieczeństwa. Jego działalność społeczna oparta była na uniwersalnych wartościach, kształtowała postawy moralne narodu. Jako twórca Ruchu Światło – Życie wychowywał młodzież i dorosłych w duchu patriotyzmu, moralności i odpowiedzialności.

Nad obchodami jubileuszu 30. rocznicy śmierci ks. Franciszka Blachnickiego honorowy patronat przyjął Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Andrzej Duda.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej – doceniając zasługi ks. Franciszka Blachnickiego dla Narodu Polskiego oraz jego wkład w rozwój moralny wielu pokoleń – składa cześć jego pamięci.

MARSZAŁEK SEJMU

Marek Kuchciński

Kopia Uchwały
Sejmu RP (1099)
z dn. 24 II 2017 r.

▲ Uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 24 lutego 2017 r. w sprawie upamiętnienia ks. Franciszka Blachnickiego w 30. rocznicę jego śmierci

Pamięć i wdzięczność

O ks. Franciszku Blachnickim z wdzięcznością pamiętają ci, którzy kiedykolwiek z nim się zetknęli, którzy w swoim życiu wybrali wartości przez niego prezentowane. To wychowankowie Ruchu Światło-Życie oraz uczestnicy innych dzieł przez niego zainicjowanych w Polsce czy na obczyźnie.

Młodszym pokoleniom jego sylwetka i dokonania prezentowane są w oazach, przy okazji różnych spotkań w rocznice urodzin i śmierci. Odbywają się sympozja i konferencje naukowe, poświęcane różnym aspektom działalności naukowej, duszpasterskiej i społecznej Księdza. Towarzyszą im wystawy.

Do szerszego kręgu odbiorców adresowane są filmy dokumentalne, wyświetlane w kinach czy emitowane przez Telewizję Polską.

Coraz więcej szkół wybiera sobie ks. Franciszka Blachnickiego na patrona. Jego nazwisko pojawia się też wśród nazw ulic.

W Wydawnictwie Światło-Życie ukazują się wciąż nowe książki, zawierające homilie, konferencje, wystąpienia ks. Franciszka Blachnickiego. Powstają liczne artykuły naukowe, prace magisterskie i doktorskie, rozprawy habilitacyjne, dotyczące zarówno Księdza, jak i dzieł przez niego zapoczątkowanych.

▲ Plansze multimedialnej wystawy prezentowanej w Sejmie Rzeczypospolitej Polskiej w 2017 r. w związku z sympozjum pt. „Wychowawca wolnych ludzi”
Fot. Jerzy Wolski, AGRŚŻ

Portret ks. Franciszka Blachnickiego
wyświetlony na wieży Trynitarskiej
w Lublinie 27 lutego 2022 r.,
w 35. rocznicę śmierci założyciela
Ruchu Światło-Życie
Fot. Monika Wiatrowska, AGRŚŻ

NOTA BIOGRAFICZNA

Sporządzona przez ks. Franciszka Blachnickiego w 1982 r.

1921 – urodzony 24 marca w Rybniku na Śląsku jako syn starszego pielęgniarza Józefa Blachnickiego, syna górnik, z matki Marii Miller, również z rodziny robotniczej, w rodzinie wielodzietnej (5 rodzeństwa żyje, 2 zmarło w dzieciństwie).

1938 – Matura w gimnazjum typu neoklasycznego w Tarnowskich Górach. W okresie pobytu w gimnazjum bardzo aktywny w harcerstwie – jako zastępowy, drużynowy, organizator obozów itp.

1938–39 – Służba wojskowa na Dywizyjnym Kursie Podchorążych Rezerwy w Katowicach. Jako plutonowy podchorąży uczestniczy w kampanii wrześniowej (w 11 P.P.) aż do kapitulacji pod Tomaszowem Lubelskim 20 września. Kilka dni w niewoli, ucieczka, powrót do rodzinnego miasta.

1939–40 – Działalność konspiracyjna w Tarnowskich Górach – (Polska Organizacja Partyzancka, Polskie Siły Zbrojne), komendant oddziału na miasto Tarnowskie Góry. Wiosna 1940 – ucieczka przed Gestapo, aresztowanie w Zawichoście k. Sandomierza, po kilku tygodniach aresztu śledczego i przesłuchań wcielony wraz z całą grupą z Tarnowskich Gór do obozu koncentracyjnego w Oświęcimiu, jako więzień nr 1201.

1940–41 – 14 miesięcy pobytu w obozie w Oświęcimiu, z tego dwa razy po cztery i pół miesiąca w karnej kompanii (Blok 13). Zwolniony z SK (Straf-kompanie) jako jeden z kilku, którzy przeżyli ten okres. Prawie miesiąc pobytu w bunkrze, w którym zginął św. Maksymilian Kolbe.

1941–42 – We wrześniu 1941 przewieziony z obozu koncentracyjnego do więzienia śledczego w Zabrze, potem w Katowicach. W marcu 1942 skazany przez Oberlandesgericht w Katowicach na karę śmierci przez ścięcie za działalność konspiracyjną przeciw hitlerowskiej Rzeszy. Po czterech i pół miesiącach oczekiwania na wykonanie wyroku śmierci ułaskawiony (drugi wypadek ułaskawienia na 120 ściętych w tym czasie).

Kara śmierci zamieniona na 10 lat więzienia „po zakończeniu wojny”.

W tym okresie pobytu na oddziale skazańców miało miejsce największe wydarzenie w całym życiu – nagłe, cudowne nawrócenie na wiarę w Chrystusa i osobiste przyjęcie Go jako Zbawiciela i Pana, połączone z decyzją oddania całego życia na Jego służbę.

1942–45 – Pobyt w różnych niemieckich obozach i więzieniach. Uwolnienie przez Armię Amerykańską w kwietniu 1945.

1945–50 – Powrót do kraju, wstąpienie do Śląskiego Seminarium Duchownego w Krakowie, studia na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Jagiellońskiego, zakończone w 1950 uzyskaniem magisterium z teologii. W tym samym roku święcenia kapłańskie.

1950–55 – Praca duszpasterska w kilku parafiach diecezji katowickiej (Tychy, Łaziska Górne, Rydułtowy, Cieszyn, Bieruń Stary) w charakterze wikarego.

Praca głównie z młodzieżą, ministrantami, formowanie grup elitarnych w parafii, powstanie metody rekolekcji oazowych („Oaza Dzieci Bożych”).

1954–56 – Uczestnictwo w pracach „tajnej Kurii” w Katowicach w okresie uwięzienia i wysiedlenia Biskupów Śląskich i rządów narzuconych przez partię „wikariuszy kapitulnych”. Akcja bojkotu synodu, który miał być zwołany w diecezji bez zgody biskupów i Rzymu. Rok pobytu poza diecezją, w tym czasie pobyt w Niepokalanowie, studia nad duchowością i metodami pracy apostołskiej O. Maksymiliana Kolbego. Współorganizowanie powrotu Biskupów Śląskich z wysiedlenia do diecezji w październiku 1956.

1956–60 – Praca w Referacie Duszpasterstwa Kurii Diecezjalnej w Katowicach i w redakcji tygodnika *Gość Niedzielny*. Zorganizowanie i prowadzenie Ośrodka Katechetycznego, następnie (1957–60) społecznej akcji przeciwalkoholowej pod nazwą „Krucjata Wstrzemięźliwości”. Akcja ta wnet stała się akcją ogólnopolską, o charakterze ruchu odnowy religijno-moralnej, opartej na duchowości O. Maksymiliana Kolbego; pierwszym i jedynym w tym czasie w państwie komunistycznym ruchem laikatu katolickiego, skupiającym już w roku 1960 ok. 100 000 dorosłych działaczy abstynenckich (nie licząc dzieci i młodzieży), wydającym dwutygodnik *Niepokalana zwycięża* w nakładzie 120 000 egz., kierowanym przez Centralę ogólnopolską w Katowicach, obsługiwaną przez świecki instytut apostołski. Akcja ta stanowiła pierwszy po czasach stalinizmu wyłom, w skali krajowej, w partyjnym monopole pracy społecznej w Polsce.

1960–61 – Likwidacja Centrali Krucjaty Wstrzemięźliwości przez Służbę Bezpieczeństwa (29 sierpnia 1960), równocześnie rewizje, przesłuchania w całej Polsce.

W marcu 1961 – aresztowanie pod zarzutem wydawania nielegalnych druków i „rozpowszechniania fałszywych wiadomości o rzekomym prześladowaniu Kościoła w Polsce” (w związku z akcją protestacyjną po brutalnej likwidacji Centrali Krucjaty Wstrzemięźliwości). Cztery i pół miesiąca pobytu w więzieniu w Katowicach (w tym samym, co w czasie okupacji), proces przed Sądem Wojewódzkim

(w tym samym gmachu, gdzie wydano wyrok śmierci w 1942 roku), zwolnienie z więzienia po wydaniu wyroku skazującego na 13 miesięcy z zawieszeniem na 3 lata. Ostatnie słowo oskarżonego w procesie: „Chciałbym wypowiedzieć – wbrew stwierdzeniom prokuratora – swoje ceterum censeo, że jednak jestem prześladowany za przekonania i działalność religijną... Nie proszę o łagodny wymiar kary, bo punktu widzenia sprawy, którą reprezentuję, im większy wyrok, tym lepiej”. Sąd w uzasadnieniu wyroku stwierdził: „Działalność oskarżonego była dobra i pozytywna dla społeczeństwa”.

1961–71 – Studia i praca naukowa na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, Sekcja Pastoralna na Wydziale Teologicznym. Licencjat (praca – *Metoda przeżyciowo-wychowawcza dziecięcych rekolekcji zamkniętych*. Opracowanie naukowe doświadczeń rekolekcji oazowych z lat 1954–1960); doktorat (*Zasada bosko-ludzka F. X. Arnolda jako zasada formalna teologii pastoralnej i duszpasterstwa*); habilitacja (*Eklezjologiczna dedukcja teologii pastoralnej*). Praca w charakterze asystenta i adiunkta, współorganizowanie Instytutu Teologii Pastoralnej. W tym okresie działalności naukowej ok. 100 publikacji naukowych i popularnych. Wypracowanie personalistyczno-eklezjologicznej koncepcji teologii pastoralnej w oparciu o naukę Soboru Watykańskiego II. Wykłady pastoralne w Lublinie, Krakowie, Wrocławiu, Gorzowie Wlkp. Wypracowanie koncepcji i podwalin metodologicznych pod dyscypliny: katechetyka fundamentalna i teologia pastoralna ogólna. Rezygnacja z etatu na KUL na znak protestu wobec niezatwierdzenia habilitacji przez Ministerstwo Oświaty (1982: jedyna nie zatwierdzona habilitacja na KUL).

1964–80 – Działalność na odcinku posoborowej odnowy liturgii w Polsce. Założenie lubelskiego zespołu liturgistów, prelekcje i kursy wprowadzające odnowioną liturgię w całej Polsce. Przez 10 lat redaktor *Biuletynu Odnowy Liturgii*, drukowanego w *Collectanea Theologica*. Od 1967 r. z mandatu Konferencji Episkopatu Polski – Krajowy Duszpasterz Służby Liturgicznej. Wypracowanie koncepcji, programu i metody posoborowej formacji służby liturgicznej, przekazanie jej przez zorganizowanie 28 ogólnopolskich zjazdów diecezjalnych i zakonnych duszpasterzy służby liturgicznej, opracowanie zespołu podręczników i pomocy dydaktycznych.

1964–81 – Zainicjowanie i prowadzenie tzw. ruchu oazowego w Polsce, zwanego początkowo „ruchem Żywego Kościoła”, potem Ruchem Światło-Życie. Rozwinięcie metody tzw. oaz rekolekcyjnych - piętnastodniowych rekolekcji przeżyciowych. Zastosowanie metody „Oazy Dzieci Bożych”, wypracowanej w latach 1954–1960, do grup młodzieży męskiej i żeńskiej szkół średnich, do studentów, młodzieży pracującej, księży, alumnów, sióstr zakonnych,

dorosłych świeckich i całych rodzin. Rozwój ilościowy: ok. 30 grup oazowych i 1500 uczestników w 1969 r. , ok. 1500 grup i 45 000 uczestników w 1981 r. (1982 – w czasie stanu wojennego dalszy wzrost do ok. 47 000). Z oaz rekolekcyjnych wywodzi się ruch małych wspólnot w parafiach i w innych środowiskach – w 25 diecezjach (na 27 diecezji istniejących) i w ok. 2000 parafii. Grupy te, wspierane przez ośrodek centralny w Krościenku nad Dunajcem i ośrodki diecezjalne, prowadzą działalność formacyjną (wychowanie dojrzałych, odpowiedzialnych i zaangażowanych chrześcijan), ewangelizacyjną, liturgiczną, charytatywną i społeczną (szczególnie przeciwalkoholową). Mimo zakazów i stałych szykan ze strony władz komunistycznych (rewizje, konfiskaty druków, kary pieniężne i podatki, rozwiązywanie grup przez dekrety administracyjne, szykanowanie zaangażowanych działaczy w terenie itp.) ruch rozwija się systematycznie, ucząc ludzi przełamywania lęku i odważnego świadectwa prawdy. Jako ruch społeczny, oddolny, sterowany z jednego ośrodka w skali kraju, o programie wychowawczym i apostołskim – społecznym, jedyny fenomen w całym tzw. bloku wschodnim.

1970–81 – Inspirowanie i rozwijanie innych inicjatyw, jakby pochodnych Ruchu Światło-Życie: ruch oaz rodzinnych i wywodzący się z nich ruch „Domy Kościoła” – jako ruch odnowy rodziny (ok. 500 „kręgów rodzin” liczących 5-7 małżeństw w 1982 r.); ruch ewangelizacyjny, docierający do środowisk zdechrystianizowanych; ruch grup modlitewnych (tzw. oazy modlitwy), Krucjata Wyzwolenia Człowieka – do walki z alkoholizmem i innymi uzależnieniami (powołana w 1979 z okazji pielgrzymki Papieża do Polski), ruch obrony życia poczętego, działalność ekumeniczna.

Ponadto ruch zajmuje się formacją kapłanów w duchu soborowej odnowy Kościoła (ok. 1000 kapłanów uczestniczyło w kapłańskich oazach rekolekcyjnych). Około 40% kandydatów do kapłaństwa zgłaszających się do seminariów duchownych przeszło przez formację oazową.

1980–82 – Okres rewolucji Solidarności. Ruch Światło-Życie nie jest związany formalnie z Solidarnością, ale działa „na zapleczu”, wielu działaczy Solidarności wywodzi się z ruchu.

Jesień 1981 – założenie Niezależnej Chrześcijańskiej Służby Społecznej, mającej działać społeczno-politycznie w duchu chrześcijańskiej nauki społecznej i ruchu wyzwolenia bez przemocy, w myśl programu *Prawda-Krzyż-Wyzwolenie*.

10 grudnia 1981 – wyjazd z kraju, rozpoczęcie działalności na Zachodzie. Wydawanie biuletynu *Prawda-Krzyż-Wyzwolenie*, założenie i inspirowanie stowarzyszenia Chrześcijańska Służba Wyzwolenia Narodów, organizowanie sympozjów na tematy suwerenności wewnętrznej i jedności narodów w walce

o wyzwolenie. Powstanie dokumentów programowych: *Deklaracja Carlsberska* i *Manifest wyzwolenia narodów Europy Środkowo-Wschodniej*.

Organizowanie ośrodka Ruchu Światło-Życie w Carlsbergu – z woli ks. kard. Józefa Glempa, Prymasa Polski i ks. bp. Szczepana Wesołego, jego Delegata ds. Duszpasterstwa Polonii – i pierwszych oaz.

1982 – Dalsze krystalizowanie się wizji Marianum jako Sanktuarium Jasnogórskiej Jutrzenki Wolności – w ośrodku powołanym przed 30 laty przez uchodźców II wojny światowej, jako dom młodzieży polskiej, i oddanym jako wotum narodowe Jasnogórskiej Królowej Polski – nowe dzieło na rzecz Kraju i Polonii światowej.

Nagła śmierć 27 lutego 1987 r. w Carlsbergu²¹.

▲ Ks. Franciszek Blachnicki przewodniczy liturgii światła w czasie Wigilii Paschalnej 1986 r. Obok celebrans księża ze Wspólnoty Chrystusa Sługi
Fot. AGRŚŻ

²¹ Uzupelnienie Grażyna Wilczyńska.

SPIS TREŚCI

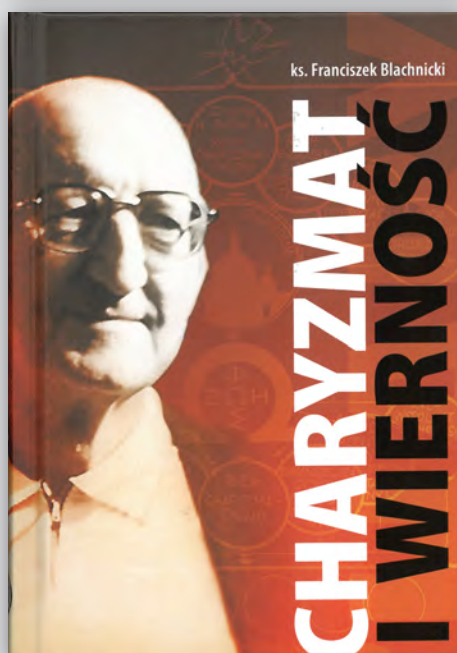
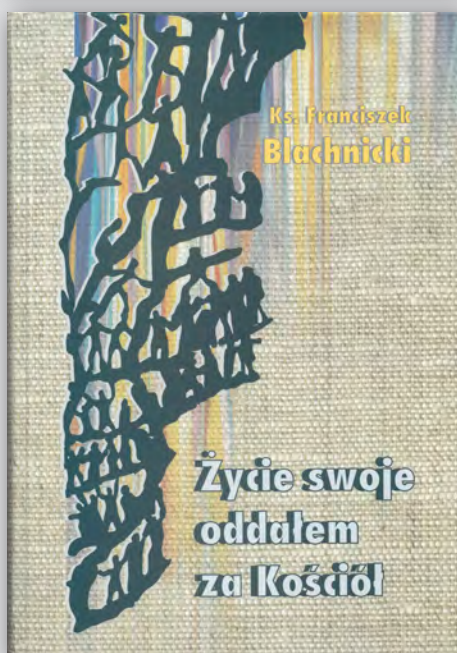
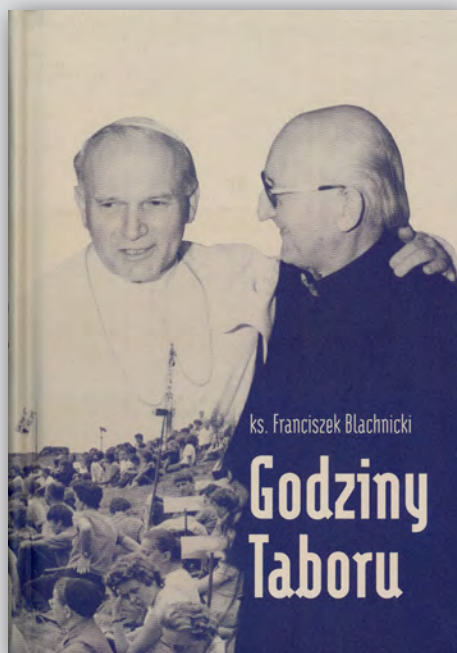
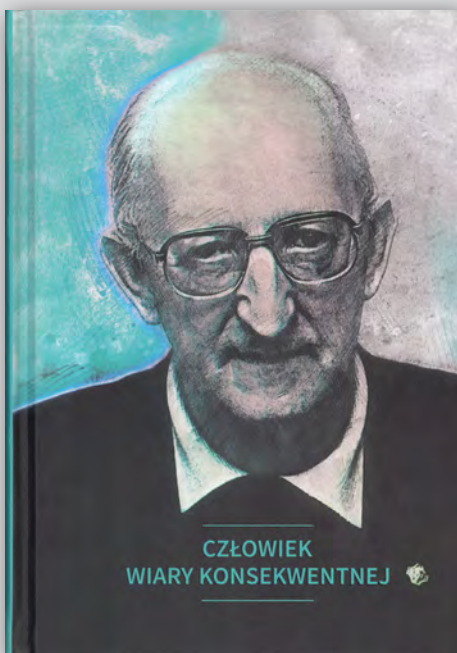
- 3 Człowiek wiary konsekwentnej
- 5 Dzieciństwo i młodość
- 7 Służba Ojczyźnie
- 9 Życie ocalone i oddane
- 10 Prezbiter
- 13 Regnum Christi per Immaculatam
- 17 W obronie godności człowieka i Narodu
- 21 Nauka i praktyka
- 25 Pedagogia nowego człowieka
- 33 Wychowanie do liturgii przez liturgię
- 37 Przyjaciół i Protektor
- 41 Teologia wolności człowieka
- 43 Odwaga wiary
- 47 Świadectwo prawdzie
- 51 Bez przemocy
- 54 Suwerenność
- 58 Ku postsovieticum
- 71 Dla władz PRL persona non grata
- 73 Pamięć i wdzięczność
- 75 Nota biograficzna

▲ Poświęcenie Katolickiej Szkoły Podstawowej nr 6 im. ks. Franciszka Blachnickiego w Luboniu przez abp. Stanisława Gądeckiego, 5 października 2021 r. Fot. Jerzy Wolski, AGRŚŻ

▲ Mural w ośrodku Ruchu Światło-Życie w Konarzewie k. Poznania, zawierający podobizny twarzy ks. Franciszka Blachnickiego i ks. Stanisława Hartlieba, wieloletniego gospodarza tego miejsca, 2020 r. Fot. Jerzy Wolski, AGRŚŻ

▲ Więcej informacji o ks. Franciszku Blachnickim można zaczerpnąć z książek jego autorstwa i jemu poświęconych